Nr. 193 Otrdeen, 28. augustâ 1928. g. Numurs maksâ 10 sant.

Plaschakais rihta laikraksts

Pehdejâ Brihdî

Parakstischanos peenem wisos pasta kantoros

Redakzija, Rigâ, Dsirnawu eelâ 57, tahlr. 2-2-0-7-2
Galv. red.: Pawils Rosits — tahlrunis 2-8-1-6-2
Redaktors: Arwids Awots — tahlrunis 2-6-1-4-2

Kantoris, Rigâ, Brihwibas eelâ Nr. 13
Sandeka kga grahm. weik. Pasta kastite 1067
Sludin. nodala: Dsirnawu eelâ 57, tahlr. 2-7-1-4-2
Ekspedizija: Dsirnawu eelâ Nr. 57. Tahlrunis 2-3-4-1-2
Tekoschi rehkini: Latwijas Bankâ Nr. 2747. Sawstarp. Kreditbeedribâ „Isstahde" Nr. 67, Pastâ N. 1217
Sludinajumu maksa: Tekstâ Ls 1.20. Slud. dakâ firmu un ispreezu Ls 0.32. Pahrejee slud. Ls 0.24. Darba mekletajeem un peedahw. Ls 0.08. **Ahrsemju slud.:** Tekstâ 10 am. zenti. Slud. dakâ 4 am. zenti par 1 mm + 5% sl. nod.

„Pehdejâ Brihdi" abonescha nas maksa
Ar peesuhtischanu:

Uf 1 mehnesi	Ls 2.50
„ 3 mehnescheem	„ 6.50
„ 6 „	„ 12.—
„ 1 gadu	„ 22.—
Uf ahrsemem: uf 1 mehnesi	„ 4.—

Latwija un Tschekoslowakija

Mana pirmâ eepasihschanâs ar latweescheem notika wehl bijuschâs Kreewijas armijas rindâs un tahlak Sibirijâ. Latweeschi jau tad iszehlâs zitu rindâs neween kâ kara wihri, bet ari ar sawem usskateem par kara mehrkeem. Wini pauda demokratiskus usskatus, kureem bija jaeemeesojas ne tikai personigâ, bet ari walstu sawstarpejâ dsihwê. Tuwak tikos ar latweescheem jau Sibirijâ un tsche eepasinos ar weselu rindu tagadejo latwju darbineeku. Lai tikai minu gen. Goppera, Kureli, prof. Akmentinu, ministri Laiminu, kapt. Osolinu, dir. W. Salnaju, sw. adw. P. Bergi, wehl ar daudz ziteem tikos toreis. No teem laikeem man usglabajuschees wislabakee eespaidi un tad ari guwu pahrleezibu, ka uf latwju draudsibu war palaistees par wiseem 100 prozenteem. Pee kopejâ mehrka isweschanas latwji maksaja par slehgto draudsibu ar wisdahrgako, kas zilwekam ir — ar sawâm asinim.

Man bija pehz wisa ta loti patihkami sanemt 1921. gadâ sawas waldibas usaizinajumu dotees uf Rigu kâ muhsu walsts konsulim. Es pasinu latweeschus tagadnê, bet tad, pirms sawas atsbraukschanas no Pragas, sahku interesetees par latweescheem pagahtnê un atradu, ka latwji un tscheki ir bijuschi jau agrak domu beedri, gan politiskâs, gan religiskâs kustibas laukâ. Tà peemehram, Krischjahnis Waldemars ir tizees ar muhsu pasihstamo politisko darbineeku Rigeru, bet brahlu draudses kustiba ari radijusi saites starp abâm tautam. Waru wehl peeminet, ka dsihwi sakari ar muhsu darbineekem bijuschi ari Jurrim Allunanam wina darbibas laikmetâ. Tee ir tikai atsewischki gadijumi muhsu tautu kopdarbibas netahlâ pagahtnê.

Kad atbrauzu Latwijâ, tad pirmais eespaids, jaatsihstas, bija smags. Usreisi wareja redset, ka seme daudz zeetusi kara breesmâs, par ko wehl tad Rigâ leezinaja fagrautâs un saschautâs mahjas. Pee tahdeem apstahkleem mana eepasihschanâs ar Latwijas saimneezisskeem apstahkleem sahkâs no ta, ka dabuju sinat, zik Latwija ir saudejusi kara laikâ, zik bagatibu aisweduschi, waj ispostijuschi kreewi un wahzi u. z. Tad uf laukeem semneekeem truhka ne tikai inwentara, bet pat pajumtes un daudzi dsihwoja semnizâs.

Rigas dsihwes raksturoschanai toreis lai noder kaut schahds raksturigs wilzeens.

Gebrauzis, apmetos „Romas" weesnizâ, eepretim kurai stahweja kahdi 4 waj peezi automobili. Kahda starpiba ar tagadejo dsihwo automobilu kustibu!

No manas eeraschanâs laika man palikusi spilgti atminâ schahda episode, kura radija gaischas domas par nahkotni un abu walstu tahlaku kopdarbibu.

Atzeros, tas bija ihsi pehz eebraukschanas, saulainâ aprila swehtdeenâ. Es ar sawu seewu sehdeju weesnizas istabâ pee galda. Te atskaneja usreis kara musika, kura spehleja tschekoslowaku marschu. Pirmâ azumirkli man likâs, ka atrastos Pragâ, bet tad peegahju pee loga un redseju wingrâ gaitâ marschedam braschos latwju karawihrus. Pehz Sibirijas atkal pirmo reisi redseju latwju kareiwjus, kuri marscheja sem tschekoslowaku marscha musikas. Schis marschs laikam bija nahzis no Sibirijas kopdarbibas laikeem un scho kopdarbibu winsch atgahdinaja man scheit Rigâ. Dsirdot latwju karawihru solus un tschekoslowaku marschu, domaju, ka muhsu abu walstu atteezibas attihstisees kâ draudsigu tautu kopdarbiba.

Pirmais jautajums pehz manas atbraukschanas bija, nokahrtot Latwijas de iure atsihschanu, kura notika tajâ pat 1921. gadâ. Stajotees pee saimneezisko jautajumu kahrtoschanas, pahrleezinajos, ka mehs loti maz weens otru pasihstam. Agrakee sakari notikuschi ar starpneekeem. Tschekoslowakijas ruhpneezibas raschojumi nahza uf Latwiju sem Wahzijas markas, un Latwijas raschojumi uf Tschekoslowakiju sem Kreewijas markas. Tapehz pirmais usdewums bija nokahrtot sawstarpeju informaziju par patreisejeem leetas apstahkleem. Sche man lihdsi strahdaja Latwijas konsulats Pragâ, dir. Stromana sarihkotâs isstahdes un atsewischku personu teeschee sakari. Tà pamasâm nodibinajâs un attihstijâs saimneezisskee sakari starp Latwiju un Tschekoslowakiju. Lai spreestu par scho attihstibas gaitu, peewedischu daschus skaitlus: 1921. gadâ Tschekoslowakija eeweda Latwijâ par 4,8 milj. rubl. un eenehma 17. weetu Latwijas importâ, bet Latwijâ tajâ pat laikâ importeja Tschekoslowakijâ par 1,9 milj. rbl. ar 20. weetu Tschekoslowakijas importâ. 1922. gadâ atteezigee skaitli jau ir 5,3 milj. rbl. ar 11. weetu un 5 milj. rbl. ar 16. weetu, bet 1927 gadâ — Latwija eeweda Tschekoslowakijâ par 63 milj. kronam un Tschekoslowakija Latwijâ — par 58 milj. kronam. Galwenee Latwijas isweduml ir lini, linoleums, kaloschas, konserwi, smehrellas, lopi u. z. Tschekoslowakijas isweduml zukurs, laukſaimneezibas maschinas, manufaktura, apawi, daschadas fabriku maschinas. — Latwijas ruhpneezibâ deesgan leelâ mehrâ eeguldits ari Tschekoslowakijas kapitals. Ustizibu radija diwas Latwijas bagatibas: tautas darba mihlestiba un Latwijas stahwoklis pee juhrs ar tàs ostam. Ari technikas laukâ noteek sawstarpeja ismaina sinaschanam un leetpratejeem daschados laukos.

Politisko sakaru attihstibu jau peeteekoschi raksturo tas, ka Tschekoslowakija sawu konsulatu Rigâ pahrwehrta par sihtneezibu.

Blakus saimneezisskeem sakareem mans usdewums bija sekmet ari abu walstu kulturelo sakaru attihstibu, kurâ leela loma peekriht latwju-tscheku tuwinaschanâs beedribam Rigâ un Pragâ. Notikuschi wairaki sawstarpeji apmeklejumi no organisazijam, koreem, ahrsteem, sinatneekeem u. z. Konkreti waretu minet dselszelneeku apzeemojumu, ahrstu ekskursiju, Reitera kori un beidsot schurnalistus, kureem wisleelakee nopelni abu walstu tuwinaschanâ. Pamasam eepasihstamees weens ar otra literaturu. Tscheku walodâ jau tulkoti „Indrani", „Jaseps un wina brahli", „Fantasti" un wairaki Blaumana stahsti. No tscheku rakstneekeem latweeschi wiswairak pasihst Tschapeku, tad parahdijuschees atsewischki darbi no Sawu, Bischesina u. z. Atteezigos spezialos schurnalos Tschekoslowakijâ atrodam apskatus par latweeschu literaturu, teatri un mahkslu, bet Latwijâ raksti par Tschekoslowakijas literaturu un kulturelo dsihwi wairakkahrt parahdijuschees Isglihtibas ministrijas mehneschrakstâ un zitos schurnalos. Plaschâm masam informaziju par abâm walstim sneegusi leelâ deenas prese.

Manâ darbibas laikâ es esmu sastapis wisur wissirsnigako usnemschanu un jutees kâ draugu starpâ. Man naw par ko suhdsetees ari presei, ar kuru man wislabakâs atteezibas. To paschu apleezinajuschi mani lihdstauteeschi, kuri apmeklejuschi Latwiju un schehlojuschees tikai par to, ka muhsu walstim naw kopejas robeschas un newaram dsihwot sabeedroto dsihwi. Man pee aisbraukschanas wissliktakais ir tas, ka tik ilgi esam dsihwojuschi schinî semê un, zenschotees pehz obu walstu sakaru ikdpschanas, esmu tik loti eedsihwojees pee saweem draugeem, ka weenigais apmeerinajums man paleek, ka dodos uf mahjam, no weenas dsimtenes uf otru.

Atwadotees Latwijai waru nowehlet tikai weenu, tahlak progreset, ejot pa lihdschinejo zeku un wadotees no lihdschinejeem prinzipeem. Tad wina atradis sew draugus wisâs tajâs walstîs, kuras teescham zenschas pehz meerigas sadsihwes un demokratisku sawstarpeju atteezibu isweheleschanas.

Ja ir neapmeerinati muhsu starpâ, tad gribu teem teikt: lai tee salihdsina kustibu kaut uf Rigas eelam 1921. gadâ un 1928. gadâ. Saimneezisskâ sinâ lai tee atzeras, ka 1921. gadâ Latwijai nebija neka, isnemot paradus, bet tagad tai ir nodroschinats sudraba lats. Tà wehrtè Latwijas sasneegumus katrs ahrsemneeks.

Tschekoslowakijas pilnwarotais Latwijâ.

J. Koscheks.

Herodota aprakstitais Saules awots Libijas tuksnesî (Siwas oasê),
kura uhdens deenâ ir auksts un naktî karsts

J. Koscheks,
Tschekoslowakijas pilnwarotais Latwijâ.

Pag. Saeimas wehleschanâs jaunsemneeku listê pirmais kandidats bij O. Monahzs, pehdigais — W. Samuelis; turpretim schajâs wehleschanâs pirmais kandidats ir Samuels, bet pehdigais — O. Monahzs.

Eiropâ dsimst jauna karalwalsts

(No „Pehdejâ Brihdi" Balkanu spezialkorespondenta)

Tai pat laikâ, kad telegrafs nes sinu par Albanijas diktatora kroneschanu par karali, sanehmàm ari muhsu spezialkorespondenta sinojumu par apstahkleem, kahdos tas norisinajees.

Eiropas atklahtibas doma bes schaubam buhs pahrsteigta no baumam, ka Albanijas diktators Achmeds Sogu esot nodomajis pawairot pasaules kara laikâ stipri samasinajuschos monarkiju skaitu, leelot ari sewi kronet sem Skanderbega 3. wahrda par Albanijas karali. Lihdsâs pahrsteigumam schi sina daudzu sejâs issauks weeglus smaidus, jo Albanija ir neaugliga, kalnaina seme uf loti semas attihstibas pakahpes, bes dselszekeem, ar kahdu pusmiljonu nabadsigu eedsihwotaju. Un taisni schajâ meschonigajâ, warbuht wismeschonigakajâ Eiropas stuhrii pazelsees jauns tronis! Daudzeem nahks ari prahtâ nesdsewuschais leelwalstu mehginajums ihsi pirms pasaules kara uf Albanijas trona nosehdinat wahzu prinzi, kuram, tiklihdz sweschi karakugi bija atstahjuschi semes peekrasti, bija jabehg no saweem „ustizameem" pawalstneekeem. Warbuht weens otrs sagaida ari tagad lihdsigu notikumu gaitu.

Kas pasihst Achmedu Sogu un wina waldischanas panehmeenus, tam tahdas schaubas par nahkamâ karala likteni gan newarès nahkt. Tas ari neusnems wisu scho leetu no komiskàs puses ween, — jo Albanijas nosihme neslehpjas nedz semes leelumâ, nedz eedsihwokaju skaitâ, bet gan tajâ apstahkli, ka Albanijâ krustojas diwu spehzigu tautu — italu un deenwidslawu intereses. Tadehl ari jautajumam par Albanijas waldneeka personu, waldibas formu un stabilitati naw weenigi lokala nosihme. Naw ari janowehrtè pahrak semu wakardeenas diktatora un rihtdeenas karala Achmeda Sogu personigàs ihpaschibas, starp kurâm, blakus sinamàm teeksmem uf ahreju gresnumu un leelai godkahribai, neeenem nebuht pehdejo weetu dselss griba un noteiktu mehrki sasneedsoscha energija. Lai par to pahrleezinatos, tikai drusku japapehta diktatora dsihwes gaita pehz pasaules kara, kas atgahdina suligakàs widuslaiku gleznas.

Achmedz Sogu nesen sasneedsa 34. dsihwibas gadu. Buhtu nepareisi, winu usskatit par weenkahrschu banditu, jo winsch zehlees no godajamas albaneeschu gimenes, baudijis Stambulâ labu isglihtibu un usrahdijis sawas semes pahrwaldischanâ asu skatu. Personiga drosme winâ apweenota ar retu orientalisku brutalitati un neschehlibu, kas wehl nesen parahdijàs wisâ spilgtumâ, kad uf Achmeda rihkojumu Pragâ tika nosleplawotz wina swainis un Albanijas suhtnis Tschekoslowakijâ, kursch bija usdroschinajees stahtees zelâ Albanijas diktatora politiskajeem planeem.

Starptautiskajâ politikâ Achmeds Sogu sahka spehlet sinamu lomu tikai 1924. gada seemâ. Eepreekschejâ wasarâ tas bija padsihts no sawas tehwijas un dsihwoja ar saweem peekritejeem Belgradê. Te winam isdewàs — bes schaubam ar Deenwidslawijas wald. klusu peekrischanu un Anglo-Perzian petrolejas kompanijas finansielo pabalstu, saiwerwet no bijuscheem wrangeleescheem un daschadeem tumscheem elementeem sastahwoschu armiju, ar kuras palihdsibu tas ee-karoja Albaniju un sagrahba walsts waru sawàs rokàs. Petrolejas kompanija sanehma kà atlihdsibu naftas monopolu, bet Deenwidslawija drihsi redseja, ka Achmeds Sogu spehlejis dubultu spehli, jo tas ne tikai atteezàs pahrwehrtees par Belgrades wasali, bet atklahti tuwojàs Deenwidslawijâ eenihstai Italijai. Albanijas-Italijas draudsiba, kura neweenu reisi ween draudeja issaukt brunotu sadursmi ar Belgradi, pagahjuschâ gadâ noweda pee tà sauktà Tiranu pakta, kursch faktiski nodibinaja Italijas protektoratu pahr Albaniju.

Raugotees no waldoschi schkiru tweedokla, saistischanàs ar Italiju Albanijai dewa diwus swarigus eegunumus: neatkaribu no winas Balkanu kaimineem un — naudu. Naw jaaismirst, ka no Albanijas isdewumu budscheta (ap 20 miljonu zelta franku gadâ) nodokli un nodewas sedz tikko pusi, bet atlikumu — Italijas aisdewums. Tàpat ari jaeewehro, ka gandrihs wisi isdewumi nahk par labu waldibai un winas peekritejeem — parlamentam, administrazijai, armijai, — jo Albanijas waldneekam ir no leela swara scho triju faktoru, it sewischki pehdejâ — simpatijas.

Ir gruhti konstatet, waj nodomatà walsts formas maina atbilst albanu tautas wehlejumeem, bet par winas isweschanas eespehjamibu naw jaschaubas, jo ais Achmeda Sogu stahw eespaidigee turku leelgruntneeki, armija un wiss pahrwaldes aparats. Paschai Albanijai war ari buht deesgan weenaldsigi, waj winas waldneeks Tiranâ sauzas par presidentu waj karali. Bet no starptautiskà weedokla Achmeda Sogu kroneschana gan nosihmetu Italijas eespaida nostiprinaschanu Albanijâ un lihdz ar to ilgstoscha spraiguma radischanu starp Belgradi, Tiranu un Romu.

Belgradê, augustâ.

A. Laipneeks.

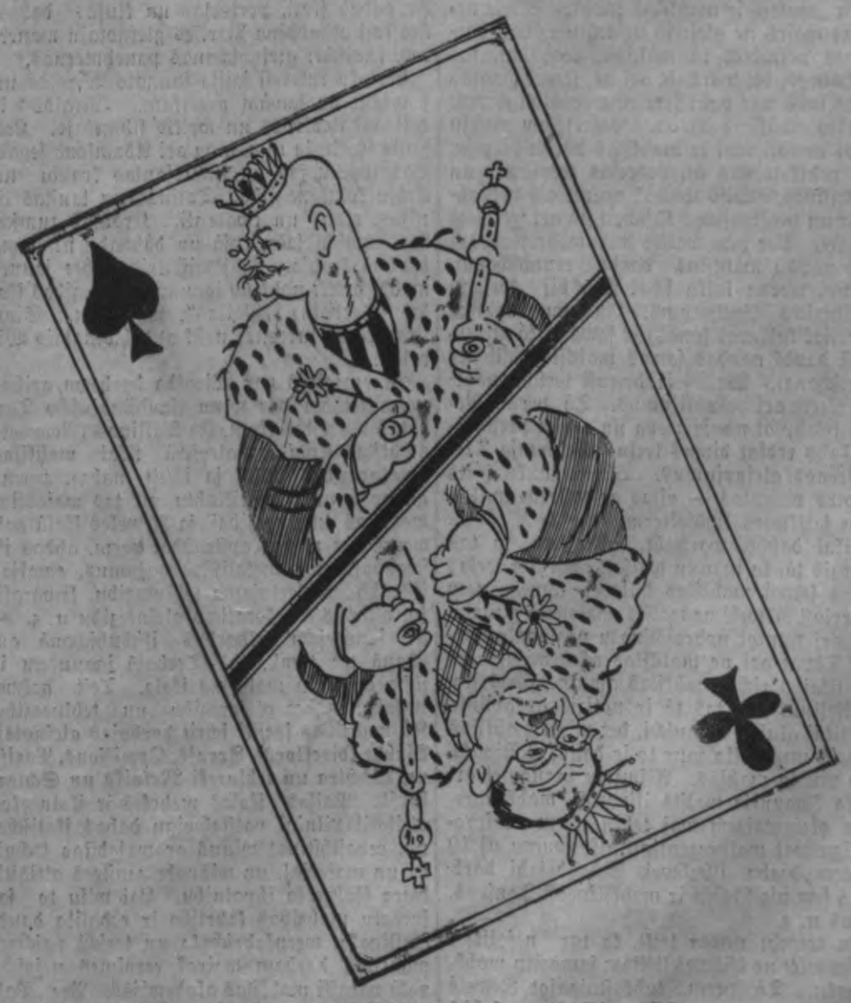

Modernàs politikas spehlu kartis, ar kurâm war spehlet diwas sesonas.
Ciwis'a karikaturu.

Waj armijas fotografs „Jaunako Sinu“ deenestâ?

„Jaunakâs Sinas“ lidmaschinas katastrofaz weetâ nosuhtijuschas sawu fotografu. Pehdejam atwiazijas pulka wirsneeki noleeguschi katastrofas ainas usnemt. Neslatotees uf to, wakar „J. S.“ redsami katastrofas slati. Noskaidrojaz, ka fotografijas „J. S.“ ceesneedsîz kopâ ar aprakstu 8. Daugawpils kahjn. pulka fotograf. fersch. Upeneeks, kursch skaitotees kâ „J. Sinu“ algots fotografs Zehsis un Daugawpils pulkâ. Ari pehdejam atwiazijas pulka wirsneeki detuschi norahdijumu, usnehmumus priwatâm wajadsîbam neisleetot.

Ari muhsu lihdsstrahdneeks, kuram nejauschi bija isdewiba buht katastrofas weetâ, greesees pee fersch. Upeneeka pehz usnehmumeem. Pehdejais paskaidrojis, ka winsch esot „oficials fotografs“ un usnehmumus newarot priwateem dot.

No ta skaidri redsams kâ fersch. Upeneeks „J. S.“ usskata par oficialu isdewumu. No schoreis daris armijas wadiba, ja pat oficials pulka fotografs neeetwehro kara ministra patwehli, kurâ teikts, ka nelahdi katastrofas foto usnehmumi naw isleetojami priwatâm wajadsîbam un publizejami presê?

Kad peenahkusi sina, ka lidmaschina pee Zehsim atwarejusi, netweens naw gribejis tizet.

Kâ notikusi katastrofa.

Kâ noskaidrojas, sestdeenas peewakarê fersch. lidotajs Kibers luhdsis peekrischanu lidojot garam Zehsim, nedaudz notwirsitees no marschruta.

Wairakas pag. Sabludniku sahdschâ noslepkawoti, aplaupiti un pehz tam sawâ dsihwojamâ mahjâ sadedsinati mahjas saimneeks Jahnis Kursits, wina seewa Tekla, behrni: 7 g. w. dehls Kasimirs, 4 g. w. meitina Monika, 8 mehn. w. Monika un seewas mahte, 70 g. w. Anna Sola.

Kursischa mahju degot pirmee eeraudsijuschi tuwejee kaimini. Kamehr tee peesteiguschees ugunsgrehka weetai, mahjas jumtz jau bijis eekritis un pa logeem warejuschi redset, ka Kursits un wina gimenes lozekli gul gultâs apdeguschi un bez dsihwibas sihmem. Nodsehst uguni un iswilkt no degoschâs mahjas apdeguschos naw bijis eespehjams. Tâ kâ lihki bijuschi stipri apdeguschi, policija, eerodotees notikuma weetâ, newarejusi konstatet, ar kahdu eerozi jeb preekschmetu Kursischu gimene noslepkawota. Tomehr, nemot wehrâ daschus norahdijumus, policija nahza pee slehdseena, ka nakti Kursits isjaukts no istabas un pagalmâ netahlu no durwim, pee seenas noslepkawots, jo tur atrasta asins pelke un galwas lauza drumstalas. Pehz tam lihkis eewilkts istabâ un atstahts pee krahsns.

Apm. 3—4 nedelas atpakal K. no Walsts semes bankas sanehmis 600 ls leelu aisdewumu ehku zelschanai. Daku no schis naudas winsch aisdewis saweem peederigeem un slepkawibas deenâ pee wina bijuschi 100—200 ls naudas. Tâ kâ naudu policija wairs K. mahjâs neatrada, bet mahjaz lopi, sirgs un zili saimneezibas peederumi naw aiztikti, tad domajams, slepkawiba isdarita netwis aiz atreebibas, bet gan aplaupischanas noluhkâ.

Tagad, mellejot pehz noseeguma isdarijajeem, policija uf aisdomu pamata aisturejusi apm. pus klm. tahlu no nelaika mahjam dsihwojoscho Eduardu Waideri. W. jau pag. gadâ apwainots Kolupes pag. peederigâ Antona Waiwoda slepkawibâ Rizgales meschâ. Bez tam winsch 1923. g. sodits par laupischanu ar 8 mehn. zeetumâ. Waiwods tomehr par wainigu neatsihstas.

Warkawas pag. seschkahrtigam slepkawam uf pehdam

5. Pirms daschâm deenam jau sinojâm, ka Warkawas pag. Sabludniku sahdschâ noslepkawoti, aplaupiti un pehz tam sawâ dsihwojamâ mahjâ sadedsinati mahjas saimneeks Jahnis Kursits, wina seewa Tekla, behrni: 7 g. w. dehls Kasimirs, 4 g. w. meitina Monika, 8 mehn. w. Monika un seewas mahte, 70 g. w. Anna Sola.

Kursischa mahju degot pirmee eeraudsijuschi tuwejee kaimini. Kamehr tee peesteiguschees ugunsgrehka weetai, mahjas jumtz jau bijis eekritis un pa logeem warejuschi redset, ka Kursits un wina gimenes lozekli gul gultâs apdeguschi un bez dsihwibas sihmem. Nodsehst uguni un iswilkt no degoschâs mahjas apdeguschos naw bijis eespehjams. Tâ kâ lihki bijuschi stipri apdeguschi, policija, eerodotees notikuma weetâ, newarejusi konstatet, ar kahdu eerozi jeb preekschmetu Kursischu gimene noslepkawota. Tomehr, nemot wehrâ daschus norahdijumus, policija nahza pee slehdseena, ka nakti Kursits isjaukts no istabas un pagalmâ netahlu no durwim, pee seenas noslepkawots, jo tur atrasta asins pelke un galwas lauza drumstalas. Pehz tam lihkis eewilkts istabâ un atstahts pee krahsns.

Apm. 3—4 nedelas atpakal K. no Walsts semes bankas sanehmis 600 ls leelu aisdewumu ehku zelschanai. Daku no schis naudas winsch aisdewis saweem peederigeem un slepkawibas deenâ pee wina bijuschi 100—200 ls naudas. Tâ kâ naudu policija wairs K. mahjâs neatrada, bet mahjaz lopi, sirgs un zili saimneezibas peederumi naw aiztikti, tad domajams, slepkawiba isdarita netwis aiz atreebibas, bet gan aplaupischanas noluhkâ.

Tagad, mellejot pehz noseeguma isdarijajeem, policija uf aisdomu pamata aisturejusi apm. pus klm. tahlu no nelaika mahjam dsihwojoscho Eduardu Waideri. W. jau pag. gadâ apwainots Kolupes pag. peederigâ Antona Waiwoda slepkawibâ Rizgales meschâ. Bez tam winsch 1923. g. sodits par laupischanu ar 8 mehn. zeetumâ. Waiwods tomehr par wainigu neatsihstas.

Winsch pahrlidoschot sawâm tehwa mahjam. Taz ari naw leegts. Kad lidmaschina atraduses wirs Waiwes pag. Kalnkiberu mahjam, lidmaschina isdarijusi daschus rikus. Turejuses gaisâ neleelâ augstumâ. Bijis nowehrojams, ka lidmaschina gatawojas nosehstees, bet tâ kâ ap mahjam atraduschees wairaki eedsihwotaji, lidmaschina spehji rauta gaisâ. Tani paschâ brihdi notikusi drausmigâ katastrofa. Brahschkedama lidmaschina eerubuses semê. Katastrofaz ihstee eemesli gruhti nosakami. Peelaisch eespehjamibu, ka lidotajs pa daudz pahrsweh-ruschees pahr malu un lidmaschina saudejusi lihdsswaru. Stahsta pat, ka lahds no lidotajeem mehginajis nosweest semê lahdu sihmiti, kuru rakstijis Kibers saweem wezakeem. Sihmitê Kibers rakstijis, ka tuwakâz deenâs eeradischotees mahjâ, lai tos apmekletu. Sihmites neusmaniga noschweeschana warejusi buht par galweno zehloni katastrofai.

Katastrofas zehlonus noskaidro speziala awiazijas pulka ismekleschanas komisija, kura jau uf weetas isdarijusi nowehrojumus. Dotz rihkojums lidmaschinas atleekas nogahdat Rigâ, sihkakai pahrbaudei. Par katastrofaz zehloni galigo slehdseenu dos ismekleschanas komisija wisturwakâz deenâs.

Upuri pahrwesti Rigâ.

Katastrofas upuri no notikuma weetas nowahkti. Abi wirsneeki, kapteini Bluhms un Metums nowesti Rigâ, kara slimnizâ, bet serschants Kibers aistahtz tehwa mahjâs. Pehdejo apbedis gimenes kapos. Uf behrem isbrauks speziala pulka delegazija un noliks wainagu. Par abu wirsneeku drausmigo nahwi pasinotz peederigeem. No pehdejeem atkarajees apbedischanas weetas un deenas noteikschana.

Wisi katastrofâ krituschee ir neprezejuscheez.

Notikusê katastrofa ir otrâ muhsu atwiazijas pastahweschanas laikâ, kur weenâ reisê prasiti trihsi upuri. Lihdsiga katastrofa notikusi 1920. gadâ.

Sapuka speegoschanas prahwu isteesâs 21. sept.

x. Sawâ laikâ leelu sensaziju issauza speegoschanâ un komunisma propagandâ artilerijas wirsneeka kapteina Sapuka peenahkschana. Tagad schis leetas ihstâ puse atklahjees kara teesâ, jo teesas ismekleschana galigi noheigta, apwainotam issneegts apsuhdsibas rakstis un uf 21. sept. nolikta leetas isteesaschana kara teesâ Rigâ.

Leetas isteesaschana issaukusi dsihwu interesi armijas aprindâs, jo schis ir pirmais gadijums, kur muhsu armijâ peenahkts komunisma propagandâ wirsneeks.

Otto Sapuli pehz peenahkschanas propagandâ nekawejoschi aresteja, pehz kam eeweetots garnisona wirssardzê. Drihsi pehz tam Sapuli ar walsts presidenta pawehli disziplinarâ kahrtâ atwalinaja no armijas, paturot apzeetinajumâ. Tagad, kur ismekleschana noheigta Sapuls pret leelaku droschibas naudu no apzeetinajuma lihdz teesas deenai atswabinats. Sapuls patlaban usturotees uf laukeem. Winsch no sawas puses usdewis turwu pee 50 leezineeku, bet pahrejos issaukusi prokuratura.

Karawihreem issneegs pases.

x. Lihdz schim Saeimas wehleschanâs un tautas nobalsoschanâ karawihri sawas balsis nodewa ar sewischkâm apleezibam, kuras isdewa preekschneezîba, jo karawihreem pasu nebija. Tagad pehz jauneem pahrgrosijumeem un papildinajumeem likumâ par Saeimas wehleschanam, karawihreem wehleschanâs balsis atlauts nodot tikai ufrahdot pasi. Sakarâ ar to, karawihreem isdos pases. Pehz wehleschanam pases karawihreem winu preekschneezîba atkal atnems un issneegs atpakal tikai atstahjot kara deenestu. Pases atstahs tomehr teem karawihreem, kuri ar preekschneezibas peekrischanu bauda teesibu dsihwot privatos dsihwoklos. Wiseem wehleschanas teesibu baudoscheem karawihreem usdahs pasu issneegschanu jau tuwakâs deenâs, lai lihdz wehleschanam wisi patspehtu isnemt.

Drausmigâ nakts Zehsu Sila dsirnawâs

(Azuleezineeka atminas par lahdu Adamaitisa usbrukumu)

Daschus kilometrus uf seemeleem no Zehsim, ejot pa Straupes zelu, juhs atradsît tâ sauzamo Lentschu eeleju, pareisak sakot, kulpleem kokeem un kruhmeem apauguschu grawu. Platais Straupes leelzelsch gravâ it kâ nosuhd un tikai labu gabalu pahri grawai pazelas pret kalnu un kâ peleka lenta aisspeejas silâ. Grawai zauri tek masa upite, kurstodama eelejas suligâs plawas. Kur grawa beidsas, pahri upitei uzselts dambis ar sluhscham, kas aistur upites uhdenus, sakrahjot paprahwâ eserâ. Gravas slihpajâ nogahsê upites kreisajâ krastâ osolu un leepu paehnâ stahw wezas dsirnawas. Dsirnawu apsuhnojuscho jumtu saturns saplubsît kopâ ar gravas krahsu bagatibu, peeschkirot dsirnawam dsila meera un peetizibas isteikschni.

Tâs ir Sila dsirnawas. Masâs upites uhdeni nemitigi deenam un naktim greesch leelo dsirnawu ratu. Pats dsirnawneeks ir zihtigs un strahdigs zilweks un ko malt winam deesgan.

Kahdreiz kara gados man gadijâs mehrot leelo zeka gabalu no Straupes uf Zehsim. Bija karsta wasaras deena. Nonahzis eelejâ, eeraudsiju masâs, salâm suhnam apauguschâs dsirnawas. Likâs, ka dsirnawas jau senus gadus wairs nekalpo, tik klusas winas isskatijâs. Tikai leelais dsirnu rats, lehni greesdamees, schlakstija upites wehso uhdeni, leezinadams par dsihwibu dsirnawâs.

Man usnahza nepahrwarama wehleschanâs redset, kahds isskatas dsirnawneeks, kursch mat schais klusajâs, teiksmainâs dsirnawâs. Peeklauweju. Nesagaidijis atbildi, atwehru semâs durwis un droschi gahju eekschâ. Sauzu skali — „Labdeen!“ No krehslas isnira un nostahjâs man preekschâ leels, kalsnejs stahws. „Labdeen, labdeen!“ atbildeja dobja, bet labsirdiga balss.

Tâ es eepasinos ar Sila dsirnawneeku Karli Bitmetu. Winsch bija gadus sescheesmit wezs, stipri sirms, masleet uf preekschu saleektu, bet spehzigu augumu. Winam patika mani nostahsti par strehlneeku dsihwi pasizijâs. Nodsihwoju pee laipnâ dsirnawneeka wisu pehzpusdeenu un tikai paschâ wakarâ atwadijos un turpinaju zeku uf Zehsim.

Pagahja ilgi gadi. Pa dakai jau bija aismirsuschees kara pahrdsihwojumi un ari wezais dsirnawneeks Sila dsirnawâs. Tad 1921. gadâ oktobra mehnescha sahkumâ waldibas usdewumâ man nahzâs mehrot to paschu zeka gabalu. Tikai schoreis no Zehsim uf Straupi. Wedeju Zehsis newareju sameklet, kadehl apnehmos garo zeta gabalu nostaigat kahjam un pa zetam apmeklet sawu wezo pasinu — Sila dsirnawneeku, kuru nejauschi atzerejos. Gribejâs sinat, waj winsch mani atzerejees un kahda tagad isskatas Lentschu Leja. Bija jau laba krehsla, kad nonahzu Sila dsirnawâs. Wiss isskatijâs kâ pirms gadeem. Tikai rudens bija darijis sawu. Garee gadi ari uf dsirnawneeku bija atstahjuschi eespaidu. Winsch bija gluschi nosirmojis un agrakais spehzigais stahws wehl wairak saleezees uf preekschu un palizis newarigaks, bet seju rotaja tas pats labsirdigais smaids. Winsch mani tuhlin pasina. Man bija japaleek pa nakti un jastahsta, kâ gahjis.

Pa tam ahrâ bija satumsis. Lija smags rudens leetus. Pahri dsirnawu suhnotam jumtam un eelejai gaudoja wehjsch. Sehtâ nemitigi gari un schehli kauza leelais kehdes suns. Wehja gaudoschana salija ar suna kauzeeneem un kopâ ar nakts drehgno tumsu atstahja uf mums wiseem sawadu, nospeedoschu eespaidu. Sarunas nemaz neveizâs. Gribejâm jau dotees pee meera, kad isdsirdâm lehnu trokschni, itkâ klauweschanu pee durwim. Sehtâ skali, dusmigi eerehjâs suns. Reeschana nobeidsâs schehlâ kauzeenâ un apklusa. Pee durwim teescham kahds klauweja. Ahrâ bija dsirdama balss: „Melder, palaideet eekschâ! Steidsiga sina no pagasta mahjas!“

Muhs wisus pahrnehma itkâ baiga preekschnojauta.

„Tahda kâ pasihstama balss,“ noteiza dsirnawneeks un neko launu nedomadams gahja atwehrt durwis. Winsch wehl nebija paspehjis attaisit bultu, kad durwis ar leelu trokschni no ahra kahds atgruhda wakâ. Pret dsirnawneeka kruhtim dobji atsitâs schautenes resgalis, un winsch smagi eewaidedamees nogahsâs semê. Pahr semê guloscho dsirnawneeku neganti kleegdams istabâ eelehza melnu maisku aisslahtu seju wihreetis, turedams rokâ leelo mauseri. Norihbeja dimi shalgi rewolwera schahweeni. Schahwejs bija eebruzejs. Winsch isschahwa greestos, waj nu lai dotu sihmi saweem beedreem, waj ari lai atstahtu drausmigaku eespaidu uf tâ jau pahrbeedeteem eemihtneekeem, to es labi newareju saprast.

Tuhlit pehz schahweeneem istabâ eebruka wehl tschetri maskoti wihri — diwi brunojuschees schautenem, diwi sposcheem duntscheem. Laupitajs ar mauseri rokâ pawehleja mums wiseem ar gaisâ pazeltâm rokam nostahtees weenâ istabas stuhri un par sargeem nolika abus ar schautenem brunotos laupitajus, kuri pee masakâs kusteschanâs un nepaklausibas draudeja wisus bez schehlastibas noschaut. Tad wiseem mums pahrmekleja kabatas. Man nolaupija maku ar dascheem rubleem naudas. Dsirnawneeks pa tam nahza pee jamanas un winam no dabuta siteena pluhda pa muti asinis. Laupitajs winam mauseri pee galwas turedams uzkleedsa: „Atdod labprahtigi wisu naudu un wehrtsleetas!“

Banditu usbrukums bija tik pehkschns un pahrsteidsoschs, ka mehs tikai tad attapamees, kas noteek, kad bijâm pilnigi winu warâ. Par pretoschanos wairs nebija ko domat, jo tad mehs wisi buhtu uf weetas noschauti, tik draudscha bija banditu isturieschanâs. Ar schausmam mums bija janoskatas, kâ laupitajs ar rewolweri rokâ, kursch, azimredsot, bija wadonis, pawehleja pahrejeem laupitajeem dsirnawneeku spihdsinat, jo netizeja, ka dsirnawneeka nauda atrodas bankâ. Laupitaji nokarseja sarkanu dselsi, pawehleja dsirnawneekam un ta seewai noaut kahjas un ar nokarseto dselsi sahka bedsinat kahju pehdas un zitas kermena dakas.

Istabu pildija dsirnawneeka un ta seewas sahpju waidi, sajukdamees ar laupitaju neganteem lamu wahrdeem. Mehs pawadijâm schausmigus mirkkus. Newaredams weenaldsigi noskatitees sawa labâ pasinas nelaimê, sahku laupitajeem israhdit pretoschanos un teizu, lai tatschu wini naw tik nezilwezigi. Uf to kâ atbildi tuhlit sanehmu siteenu ar rewolwera spalu pa galwu, no kam man wehl tagad galwâ leela rehta. Laupitaji ihwandija wisas dsirnawas un neaismirsa pahrmeklet pat behnînus. Wini mekleja pehz wehrtsleetam un naudas un rihkojâs gluschi kâ sinataji. Nolaupitâs mantas sabahsa diwos maisos, pehz tam meerigi nosehdâs un isdsehra diwas pudeles dsirnawneeka paschdarinatâ wihna.

Pee loga kahds peeklauweja. Laupitaji steigâ pakehra nolaupitâs mantas un pa durwim nosuda nakts tumsâ. Klauwetajs bija laupitajs, kursch palizis sehtâ par sargu. Winsch dewa sinu, ka laiks dotees zeka. Aiseedami laupitaji mums pawehleja neatstaht istabu lihdz rihtam, ja schehl sawas dsihwibas. Mums teescham likâs, ka sehtâ wehl ilgi pehz laupitaju aiseeschanas dsirdami smagi soki. Bez schaubam, tâ bija muhsu sakarsetâ fantasija. Mehs tomehr lihdz rihta gaismai no istabas neisgahjâm. Pehz pahrdsihwotâ nakts meers bija sudis. Druhmi sehdejâm un gaidijâm rihtu. Man stipri sahpeja eewainojums galwâ. Dsirnawneeks un ta seewa pahrsehja deguma bruhzes, kas bija stipri dsitas.

Agri no rihta atwadijos un gahju sawu zetu. Klusais meers Sila dsirnawâs un Lentschu lejâ bija sudis. Wehlak koti sekoju policijas darbibai. Gribejâs, lai Sila dsirnawneeka laupitajus ahtrak sagahsta, jo mani mozija doma, ka dsirnawneeks tur mani aisdomâs, ka esmu ar laupitajeem sasinâ. Winsch gan to neweenam neteiza, bet to es wehroju no wina wehsâs atwadischanâs rihtâ pehz schausmigâs nakts, kad atstahju Sila dsirnawas.

Laupitajus tad nenokehra. Pagahja daschi gadi. Atminas par drausmigo nakti Sila dsirnawâs jau bija nobahluschas un mans eewainojums jau sen aismirsts, kad rihta agrumâ kahds peeswanija pee mana dsihwokla durwim. Dsirdu, ka swanitajs nosauz manu wahrdu. Jseju un sawâ preekschâ redsu wezo dsirnawneeku no Sila dsirnawam. Winsch wehl bija gluschi tahds pats, kâ agrak. Dsirnawneeks sahas, ka winam ar mani jarunâ. Winsch labsirdigi smaida un luhdz mani peedot, jo teescham esot domajis, ka es stahwejis sasinâ ar laupitajeem un esot winam tos usladis. Tagad winam esot leeta skaidra. Laupitaji apzeetinati, un winam policijâ teikts, ka teem ar mani nekas kopejs nebijis. Winsch tadehl atnahzis atwainotees.

Toreis apzeetinaja Adamaitisa laupitaju bandu, kura sahkot no Latwijas pastahweschanas, nepahrtraukti wairakus gadus teroriseja ar pahrdroscheem usbrukumeem Latwiju un ari Leetawu. Sila dsirnawu laupitaji bija Ernests un Martinsch Blumbergi, Upgals un kahds Gasinsch ar paschu wadoni Leonu Adamaiti preekschgalâ. Uf Sila dsirnawam laupitajus bija nowedis Ernests Blumbergs, kurzch tajâ laikâ dsihwoja Straupê un sastahweja Adamaitisa bandâ. Adamaiti noteesaja par slepkawibam un laupischanam uf nahwi un winu pakahra, bet pahrejeem peespreeda pawadit ilgus gadus pee spaidu darbeem. Tikai Gasinam bija palaimejees aisbehgt uf Leetawu un palikt nesagahstitam. Leetawâ Gasinsch turpinaja wehl joprojam nodarbotees ar laupischanam. Winsch bija weenigais bandits, kurzch palika nesagahstits. Tagad nejauschi dabuju sinat, ka pehdejais Adamaitisa bandas dalibneeks Gasinsch Leetawâ apzeetinats un pahrsuhtits Latwijas teesu eestahschu rihzibâ. Man atminâ uspeldeja no jauna drausmigais notikums Sila dsirnawâs, kur waigu waigâ sastapos ar bihstameem laupitajeem Adamaiti un Gasinu.

Julijs Sprogis

Igaunu mahkslas dsihwe

Natwa jau gluschi swescha mums igaunu mahkslu, jo nesen tepat Rigâ bij wesela leela igaunu gleznu un tehlneezibas isstahde. Bet ta bija un isbija. Darbi schai isstahdei bij sawahkti gan no musejeem, gan no mahkslineeku darbnizam, gan ari no priwateem kolekzionareem un tagad jau sen wisi schee darbi laimigi ir atgreesuschees mahjâs un rahmi un klusi karajâs katrs sawâ weetâ. Bet tas tomehr buhs warbuht nepareisi teikts, ka musejos, peem., darbi karajas ihstâ weetâ, jo esmu no dascha laba gleznotaja mutes dsirdejis ka „musejs ir mahkslas kaps“. Scheit neweens wairs ne gleznas ne tehlneezibas darbus tâ nemihlot kâ mahjâs. Warbuht, tas teeschâm tâ, bet warbuht ari ne, jo ari mahjâs daschs labs war buht kreetni weenaldsigs pret eeguhto mahkslas darbu. Pateeschâm muhsu laikos ar loti maz to mahkslas darbu pirzeju, kuri pehrk winus aiz pateesas zeenibas un mihlestibas. Wiss wairak noteek aiz peenahkuma un peeklahjibas kâ scheit, tâ ari swescheâs mahjâs. Pee tam walsts weenmehr skopojas isdot naudu mahkslas darbu eguhschanai. Igauni weenu laiku schat sinâ bij deesgan uskrihtoschs isnehmums. Igaunu waldiba (pareisak kulturas fonds) ir sawâ laikâ atwehlejusi daudz naudas sawas mahkslas dsihwes pazelschanai. Walsts ir dewusi teeschi mahkslineekeem ari pasuhtijumus. Tâ, peem., Rewelê iskahpjot no wilzeena un eesjot peestahtnê Juhs redsat diwus leelus gleznotaja Arena seenas gleznojumus. Weens lauku skats — otrs pilsehtas — ostas ar wiseem muhsu laiku satiksmes lihdsekleem.

Tikai daschs, warbuht, brihnisees, ka tas isnahzis tâ, ka igaunu walsts, atwehlot leelas summas sawai mahkslas dsihwei, tomehr naw usturejusi Rewelê ne walsts nazionalo museju, nedz ari pilnigi nodroschinatu nazionalo operu. Tâpat ari ne mahkslas akademiju, bet gan tikai plaschu mahkslas amatneezibas skolu. Nesinu, waj tas tâ ir notizis ar apsinu, waj tikai gluschi nejauschi, bet winu mahkslas dsihwes mechanika zaur to ir daudz elastigaka, nekâ muhsu mahjâs. Aismirsu peesihmet ari to, ka Igaunijâ walsts issneedz mahkslineekeem gleznotajeem waj tehlneekeem besprozentigu waj masprozentigu aisdewumu uf 10 gadeem darbu. isbuhwei. Schahdejadi darbnizas sew uzzehluschi ir mahkslineeki Jansens, Arens u. z.

Un tomehr newar teikt, ka tur nesatiksat daschu labu no dsihwes likstâm samozitu mahkslineeku. Tâ, peem., luhk staigajot Rewelê pa musejeem un mahkslas isstahdem kahdâ mahkslas isstahdê eesjot sastapu kahdu no dsihwes likstam kreetni sagraustu jaunu inteligentu mahkslineeku. Tahdus jauneklus esmu redsejis pahrwehrschotees par slawenecem mahkslineekeem, gan ari nelaikâ aisejot aissaulê. Tâ leekas, bij Wiralda, Tedersa un Adamsona, (tikai ne wezâ tehlneeka Adamsona, bet kahda jauna gleznotaja Adamsona) isstahdê. Schi isstahde nesen esot bijusi Parisê un Kristianijâ. Isstahde noweetota kahdas skolas diwâs pirmâ stahwa klasês. Isstahdê ir gleznas, grafikas un audumi (segas u. z.). Jr dabas skati, portrejas un klusâs dabas, kas loti atgahdina Parises gleznotaju maneeres, sewischki gleznoschanas panehmeenos.

Leelaku interesi saista jaunais Wiraldu un sewischki ar sawâm grafikam. Wiraldu ir loti apdahwinats un weikls sihmetajs. Loti saista skatitaju usmanibu ari Adamsona segas. Tâs ihpatnejas un interesantas krahsu un liniju kombinazijâs. Taisnas un laustas linijas, ritas un kwadrati. Krahsas tumschi sila, tumschi sala, rosâ un daschada stipruma bruhnâ krahsa. Waj wisi trihs schee jaunee mahkslineeki nahk no igaunu gleznezibas skolas Terbatâ, „Pallas“, to nesinu. Sinu tikai, ka no turecnes nahk apdahwinatais Wiralds.

Preezajotees par Wiralda darbeem gribâs peeminet ari par winu isaudsinajuscho Terbatas mahkslas skolu. Ja Tallinas (Reweles) mahkslas skola ir pateesibâ tikai mahkslas amatneezibas skola, ja scheit mahza, peem., gleznoschanu tikai tiktahlu, zik tas wajadsigs mahkslas amatneezibai, ja Reweles skolâ galwenokahrt mahza apstrahdat peem. ahdas isstrahdajumus, metalisstrahdajumus, emaljas isstrahd., peeleetojamo tehlneezibu, litografiju, ofortus, dekoratiwo gleznezibu u. z. — ari seeweeschu rokdarbus isschuhschanâ, auschanâ un tamlz., tad Terbatâ igauneem ir ihsta augstakâ mahkslas skola. Teit galwenokahrt mahza gleznezibu un tehlneezibu. Kâ mahzibas spehki scheit darbojas gleznotaji Wahbe (direktors), Arens, Ormissons, Paris un Wachtra un tehlneeki Melniks un Schtarkopfs. „Pallas“ skolas mehrkis ir skolneekos attihstit pilnigi patstahwigu dabas skatischanu, eepasihstinat winus ar wajadsigo techniku un material, un wispahr zenstees attihstit katra skolneeka ihpatnibu. Lai wisu to sasneegtu mahzibas kahrtibâ ir eedalita daudz elastigaka, weenkahrschaka un teeschi pascham mahkslas darbam wairak eerosmes nesoscha nekâ parasti mahkslas akademijâs. Pee „Pallas“ skolas ir ari spezielas klases sihmeschanas

Adolfs Erss

Grafs Skultezkis

Stahsts no „Wezâs Latgales“

(7. turpinajums)

„Ta ir negehliba, ka ir laupischana deenas laikâ! Tahdi schuleri, mani apspehlet ar spoguli. Bet es jau neeeschu ar teem gnihdam kildotees, ne kautees. Tas buhtu sem mana goda — usstahtees pret kautkahdu agentiku un semneekeem. Wini domâ, ka es nesinu. O — ja; es wisu sinu, es redsu, bet man jasin, zik tahlu war noeet blehschu beskauniba.“

Peezeldamees no karschu spehles krogâ, grafa skats bija spogult sastapees ar Kruzlowski, kurzch wehl uf galda skaitija sihko naudu, ko maksat krodsineekam. Grafs bija ari sapratis sawas spehles neweikimes zehloni, bet leniba nekahwa atsihtees, ka winu tâ war apschmaukt. Winsch tik usmeta Kruglowskim isnihzinoschu skatu un galvu pazehlis isgahja no kroga.

Tagad apstahjees rudsu malâ un runadams ar sewi, winsch atskatijâs uf plato sleedi rudsos:

„Kas juhs esat? Rudsi — wairak nekas. Wisi zilweki ir tikai rudsi lauks. Un tâ es iseschu zaur jums, atstahdams aiz sewis zeku. Kâ weesulis zaur meschu, es iseschu zaur dsihwi, lausdams zeku. Un tad juhs mani peeminesat neween Primenê — wisa pasaule odis pehz Skultezkis un beedri fabrikas terpentina un koka spirta.

Tad es jums kauschu no sewis nowinnet newis peezdesmit rubkus, bet peezi tuhkstoschi un noskatischos tik kâ juhs ap manu naudu zihnatees. Man naudas now schehl. Juhs nemaz nesinat, zik zilweki ir weegls — bez naudas. Man naw ne kapeikas, bet tomehr esmu pahraks par wiseem.“

Winsch isluhkoja wisos kabatas, iskratija maku un teescham atrada tikai weenu korki, kurzch deesin kâ bija zelkuwis westes kabatâ silditees. Tad winsch pazehla duhri un apgreesâs uf mahjas pusi, saukdams:

„Es samaksaschu, sakat zik wajaga, es wisu samaksaschu, pakulu repschi! Frana, Frana, mana mihlâ, neweens naw tewis wehrts,“ sanehmis delnâs seju, winsch sastindsis skatijâs uf semi. Frana logâ winu eeraudsijusi, isskrehja un eeweda istabâ.

„Frana, Frana, eenes kipiti,“ grafs sazija apsehdees uf gultas un druhmi raudsidamees uf semi. Frana isgahja.

„Kad mehs, Frana, uzselsim fabriku, tad es tewi eezelschu par grafeeni,“ winsch prahtoja palizis weens. „Tad neweens man newarês klaht kertees. Lai wisi muischneeki tad man nolintscho... Es wairs neweena nebaidischos. Tagad wini teescham war issaukt manus planus. Wineem tik japasaka wahrds gubernatoram un nekahdas akziju sabeedribas nebuhs. Ko es weens waru pret wiseem? Bet pag, pag. Jums ne prahtâ nenahk, ko gatawo grafs Skultezkis. Tad Frana sehdês stikla werandâ sem palmam un ap winu dseedâs kanarijas putnini. Sils papagailis runâs uf winas pleza. Es nahkschu zaur wiseem apartamenteem un saukschu: „Frana, padod kipiti . . .“ Grafs eesmehjâs, smeedamees pats par sawâm domam un tomehr tâm dsihwi atdodamees. Winsch jau sen sinaja, ka newarês meerigi muischâ nosehdet, kâ ziti kahrtigee muischneeki, ka naw winam sem kahjam zeeta pamata, nedz palauschanâs uf leetam, kas atnes materialo labklahjibu. Ka ir tikai domas un wahrdi, idomajumi un tiziba teem. Kad tiziba un idomajums suhd, tad atweras besdibens. Jo kas winsch par lauksaimneeku, par muischneeku! Te naw wina dsihwe.

„Un tomehr wisam japeepildas, wisam reis japeepildas, zitadi es newareschu dsihwot, zitadi man jaeet bojâ,“ winsch sazija eenahkot Franai. „Kaut tu wisu sinatu, Frana! Kaut tu saprastu. Zitadi ari tewis man naw. Neka naw.“

„Apmeerinees un noleezees atpuhstees,“ Frana sazija, nowilkdama grafam schekainus.

„Mums naw laika atpuhstees, mums daudz darba. Es esmu nahzis uf jauna zeka. Es esmu atradis jaunu prinzipu generatora spraiguma pazelschanai. Ja to isdotos realiset, tad waretu radit tahdu spehku, ka isschauta rakete weenâ deenâ muhs aissweestu lihdz Marsam. Bet preekisch ta man wajaga naudas, daudz naudas. Man buhs japahrdod wisi Primenes meschi un wehl wairak. Es te newareschu dsihwot, man te ir par schauru. Kur lai te peepildu wisus sawus nodomus, wisas idejas, kas manî rodâs un kuràm japeepildas. Tamdehl jau esmu nahzis pasaulê.“

Frana grafu isgehrba un nolika gulet, bet winsch wehl nemitejâs:

„Frana, a Frana, es tewi eewedischu apartamentos.“

Tee nebija nekahdi apartamenti, kur guleja grafs Skultezkis. Ta bija weenkahrscha peekwehpusi istaba ar isdiluscheem, kuhkumaineem grihdas dehkeem, ar zaurumainu seenas apmetumu, kurzch schur tur rahdija kalinu gindeni, ar wezu kumodi, kuras wirsda-

Kà notika draußmigà lidmaschinas katastrofa pee Zehsim

„Pehdejâ Brihdî" lihdsstrahdneeks notikuma weetâ ihsi pehz katastrofas.

Neusminamas un neisdibinamas ir zilweka gaitas. Neweens tàs newar paredset newar pateikt, kas notiks ar winu pehz daschàm stundam, pat minutem un azumirkleem.

Sestdeenas wakarâ dewos uz laukeem Zehsu apkahrtnê, lai wismaz uz weenu deenu israutos no trokschnainàs leelpilsehtas, lai pawaditu daschus brihschus lauku meerâ un klusumâ. Man nenahza ne prahtâ, ka pehz daschàm stundam buhschu par azuleezineeku draußmigam nelaimes gadijumam.

„Katastrofa! Katastrofa!" Agri swehtdeenas rihtâ dsirdu ustraukàs mahjneeku balsis.

„Tepat aiz mescha nokrita lidmaschina..." skan tahlakais wehstijums.

Nekawejotees dodamees uz notikuma weetu, kuru sasneedsam pehz apm. 10 minutem.

Scheit sapulzejees jau kreetns pulzinsch — ap 20 personu. Wisi ustraukti skraidà apkahrt. Daudzeem azis asaras, dsirdamas skalas raudàs. Lidoni jau izselti no maschinas un noweetoti semê. Ziti paspehjuschi tos druszin atgehrbt, rihwè kruhtis un kahjas ar aukstu uhdeni. Neweens tomehr nerahda wairs ne masakàs dsihwibas sihmes.

Kahda jaunkundze atsehdusees, tura klehpi wirsû. Bloma galwu. Masgà seju, rihwè deninus... Wairakas personas noleekuschàs pahr serschantu Kiberi. Skali elso kahds firmgalwis — kà israhdas wina tehws. Sirdi aiskustinoschi wezà wihra waidi: „Arwid, Arwid! Waj teescham Tu neesi wairs starp dsihwajeem?..." Nelaikis bijis tehwa mihlakais dehls. Smagi satreekts ari serschs Kibera brahlis Augusts un ziti tuwineeki.

Ziti puhlas atdsihwinàt kapt. Metumu.

„Waj aprinka preekschneekam uz Zehsim jau sinots?" Apjautajos kahdam no klahtesoscheem.

„Telefons nedarbojas! Zentralê deschurê tikai no plkst. 9, gandrihs nekà nebija eespehjams ahtri pasinot," skan atbilde. Noskaidrojàs tomehr, ka kahds jau aisbrauzis uz Zehsim ar welosipedu. Ziti aisskrehjuschi uz telefona zentrali. Notikuma weetâ jau bijis ari Zehsu pagasta polizijas kahrtibneeks Rosenbergs. Ari tas aissteidsees sinot par notikuscho tahlak.

Kà notika lidmaschinas katastrofa? Par to sihki stahsta klahtesoscho mahju eemihtneeki. Lidmaschina tuwojusees ap plkst. 6.20. Ta nolaidusees loti semu gandrihs koku augstumâ un wairakas reises rinkojusi pahr apkahrtejàm mahjam — Waiwes pag. Kibereem, Daudseescham, Pungeem, Kalwischeem. Eeschâ sehdetaji pahrleekuschees pahr malu wizinajuschi kabatas lakatineem, swilpuschi un itkà kautko kleeguschi, bet ko — tas motora trokßnî naw bijis sadsirdams. Peepeschi motora trokßnis apklusis un lidmaschina strauji nahkusi lejâ. Tuhlin notizis skalsch brihschis — kriteena trokßnis un no maschinas pazehlees duhmu mutulis.

Pee nokrituschàs lidmaschinas nekawejoschi peesteiguschees wairaki zilweki no pahra simts soku attahlàm Kiberu mahjam. Kà pirmee starp zitu peesteiguschees lidotaja serschs. Kibera brahlis Augusts Kiberis un radineeze L. Sprogis. Tuhlin eeraduschees ari ziti zilweki no tuwakàm apkahrtnes mahjam. Lidmaschinas preekschejâ kamerâ, sikßnam peesprahdsejees atradees serschs. Kiberis, bet winam aiz muguras otrâ kabinê nepeesprahdsejees dsejuschees sehdejuschi wirsûtn. Bloms un kapt. Metums.

Kiberis un Metums wehl israhdijuschi neleelas dsihwibas sihmes. Wisi nekawejoschi izselti no lidmaschinas un darits wiss eespehjamais winu dsihwibas glahbschanai.

Lidmaschina „Schmolan" tipa aparats 10 K., nokritusi noplautâ amolina tihrumâ, kursch aisnem neleelu uskalninu un tahlak pa nogahsi pahreet semakà weetâ. Zik wehrojams, lidotaji sahkumâ gribejuschi nolaistees uskalninâ, bet tur bijuschi peeseeti sirgi. Warbuht iswairidamees no sirgeem, warbuht ari zitu eemeslu dehl maschina nosehdusees semak — eelejâ. Bet scheit seme ir stipri staigna, no pehdejà leetus wehl ismirkusi, tà kà daschàs weetàs redsams pat uhdens. Lidmaschina, kà nahkusi lejâ, ar sawu preekschgalu eearimusi wairakas pehdas dsili semê. Zik wehrojams, maschina noplanejusi gandrihs horizontali, jo tikai kreisais spahrns nedaudz skahrs semi.

Nokrihtot galigi saleekti un salausti lidmaschinas riteni. Stipri sadragata wisa lidmaschinas preekschdala. Salausti lidotaju sehdekli. Bojatas ari preekschejàs plahksnes.

Amolina tihrums, kurâ nolaidusees lidmaschina, peeder Waiwes pag. Jaunkalwischu saimneekam Buscham, un atrodas ap 6 klm. no Zehsim. Turpat blakus atrodas serschs. Kibera wezaku mahjas Kalnkiberi.

Daudzi no weetejeem eedsihwotajeem isßaka domas, ka lidotajs, serschs Kiberis gribejis nolaistees ar lidmaschinu tehwa mahjas robeschàs, lai apzeemotu sawus peederigos. Nelaika brahlis tomehr schis aisdomas uz kategorißako noraida, apgalwodams, ka winam par scho lidojumu nekas neesot bijis sinams. Wehl pahra nedelas atpakal serschs Kiberis esot atbrauzis ar motozikletu un apzeemojis sawus tuwineekus.

Atsihstama eedsihwotaju ahtrà un noteikta rihziba, sinojot par notikuscho atteezigàm eestahdem. Daudzi saschutuschi par neehrto telefona satikßmi. No wairakàm weetam nepahrtraukti swanits uz zentrali, bet naw sanemta nekahda atbilde, jo zentralê deschurê tikai no plkst. 9 rihtâ.

„Ko mums lihdz telefons, ja newaram winu isleetot gadijumos, kad wiswairak wajadsigs", ßuhdsas eedsihwotaji.

Drihz pehz plkst. 7 notikuma weetâ eerodas Waiwes polizijas kahrtibneeks Mischke. Paeet wehl gandrihz pusstunda un automobilî no Zehsim eerodas aprinka preekschneeks Lihwens, 8. Daugawpils kahjneeku pulka ahrsts pulkw.-lin. Walters, kriminalpolizijas Zehsu nodalas preekschneeks Sterns u. z.

Ahrstam atleek weenigi konstatet, ka wisi lidotaji miruschi.

Hermenis wiswairak sadragats wirslin. Sergejam Blomam. Winam lausts galwas kauls, deguna kauls, laustas ribas un wairàs weetàs abas kahjas.

Kapt. Eduardam Metumam laustas rokas, nahwe, pehz ahrsta domam, zehlusees no smagà kermena satrizinajuma.

Serschantam Arwidam Kiberim schoda kauls sadragats drumstalàs, wairaki eewainojumi galwâ.

Pehz nahwes zehlonu konstateschanas katastrofas upurus sanitarratos nogahdaja uz Zehsim.

No klahtatrasteem dokumenteem amatpersonas konstatè, ka lidmaschina plkst. 6 dewusees no Rigas lidojumâ uz Daugawpili.

Katastrofas weetâ swehtdeen pulzejàs daudz sinkahrigo. Ap pußdeenas laiku bija sapulzejees 600—700 zilweku leels kauschu pulßis. Daudzi no tuwakàs apkahrtnes eeradàs kahjam, ziti — tahlakee ar welosipedeem un pajuhgos. Notikuma weetu pawisam apmekleja wairaki tuhkstoschi apkahrtnes eedsihwotaju.

E. P.

Skaitlu walgos

Ko gan neeespehtu seewetes, ja wisas apweenotos! Saeimâ buhtu tikai seewetes, jo winas tak Latwijâ **skaitliskâ** pahrswarâ...

Ak, wisuwarenee **skaitli**, zik juhs wisspehzigi! Taisni tagad, uz Saeimas wehleschanam juhs, schkeet, eegruwuschi magisku waru. Weselu „seeweeschu rewoluziju" Saeimas sastahwâ jums peerakßta sakarsetàs fantasijas. Wißuwarenee **skaitli**!

Un kà lai ari neatsihst juhßu wisspehzibu! Waj gan katras partijas, katras listes, katra kandidata preekschâ kà ßinkas mihkla nerehgojas wahrdinsch **zik**? Zik balsu, zik listu, zik talonu, zik beidsot deputatu?

Un kur schis mihklas atminejums? Atkal **skaitkos**, saka wehleschanu komisija. Mehs saskaitisim un **skaitli** jums dos skaidru atbildi. **Skaitli** jums noteikti rahdis, zik balsu, zik listu, zik talonu par jums nodots. **Skaitli** jums teiks, zik juhßu partijai deputatu un no **skaitleem** juhs dabußat sinat, waj esat eewehlets, waj — isskritis zauri.

Kà lai nu apschauba skaitlu wisspehzibu? Saskaita tos un luhk, kas ißnahk: zitam preeki, zitam behdas.

Bet ja tik wisspehzigi **skaitli** wispahr, kadehl tad gan masaks spehks buhs teem „seeweeschu **skaitleem**"? Paraugatees tik statistißkàs pahrwaldes tautas skaitischanas resultatos: tur ir tahdi katru wihreeschu spehku „uswaroschi" **skaitli**, ka daschai wahjakai galwai war reibonis uznahkt nahkoscho uswaru preekschßajubtâ. Pehz scheem dateem Latwijâ 1925. gadâ bij 672.219 seeweeschu, kas wezakas par 20 gadeem, bet wihreeschu **tikai** 546.034. Tà tad 126.185 balßsteesigu seeweschu wairak nekà wihreeschu. Waj tas naw **skaitlis**, ar kuru wehrts spekulet.

Bet — **skaitleem japeeleek logika, tik tad tee eegubst pateesibas pamatakmena nosihmi.** Skaitli bez logikas skan tikpat tukschi, kà laipna kunga glaims wezakai damai, kad tas apgalwo: „Kundße, juhs ar katru deenu topat jaunaka!"

Ißeeschana Saeimas wehleschanàs ar atsewischku listi ir **politiks** akts un kà tahds sastahda daku no politißkas partijas usdewumeem. Bet neweena politiskà partija naw nopeetni nemama, ja tai truhkst **sabeedrißki-saimneezißku intereßchu kopibas,** kas partijâ eetilpstoschos elementus weeno sawâ starpâ un nostahda tos saimneezisko intereßchu preteschkibâs pret ziteem sabeedribas elementeem, waj ari **plaschu idejißku mehrku,** kas saistiti ar wisas tautas kulturelo progresu un walsts saimneezißki- politisko attihstibu. Partijas, kam truhkst weena waj otra no scheem pamateem, ir lihdsigas weenas deenas muscham. Tàs pahrdsihwo tikai weenas Saeimas wehleschanas un tad nomirst ahtrà nahwê, neatstahjuschas aiz sewis nekahdu wehsturißku pehdu. Tàs isbeidz sawu eksistenzi, neißpildijuschas neweenu no teem katras nopeetnas politißkàs partijas usdewumeem, kas daudz swarigaki par kandidatu listes sastahdischanu Saeimas wehleschanam. Tàs naw peedalijuschàs masu sabeedrißki-politiskà audsinaschanas darbâ, bet grib tomehr scho zitu paweikto darbu ismantot sawu ßihku intereßchu labâ.

Ißejot Saeimas wehleschanàs ar atsewischku „seeweeschu listi", newainigà Latwijas seewecschu apweeniba saudejusi sawu politißko **newainibu** un usnehmusees **politißkàs partijas** usdewumus. Lihdz ar to mehs ar pilnu teesibu waram jautat, kahdus sabeedrißkus elementus tad schai partijâ, resp. „seewecschu listê" weeno saimneezißku waj plaschu politißki-sabeedrißku intereßchu kopiba, nostahdot tos preteschkibâs pret ziteem sabeedribas elementeem?

Ja jau **„seweeschu** liste", tad domajams, tai jaapweeno muhßu 672.219 balßsteesigàs seewectes. Un pret ko? Tak, laikam, pret 546.034 wihreeschem?

Bet sche nu **skaitli** sahk prasit pehz logikas. Kur tad schis wairak kà pusmiljons wehletaju seewecschu bij lihdz schim? Waj tad teeschàm winàm bij jagaida uz tahdu „gaischu" galwu dsimschanu, kahdas raduschàs Seewecschu apweenibâ, lai ußstahtos patstahwigi?

Nebuht ne. Schis pusmiljons seewecschu wehletaju ari eepreekschejàs Saeimas wehleschanàs bijis schepat. Tikai winu pateesàs atteezibas pret wihreeschem ir pawisam zitadas, nekà tas isleekas politißkajeem behrneem no „seewecschu listes" aprindam.

Latwija ir semkopibas walsts, kuras eedsihwotaju wairakums saistits pee semes ihpaschuma. Pehz statistißkàs pahrwaldes dateem, Latwijâ ir 180.331 semes ihpaschneeks. No schi skaita noteikti wiß wairums ir wihreeschu un pee tam prezetu wihreeschu, jo tee paschi dati tahlak rahda, ka ar semi Latwijâ saistiti 789.357 gimenes lozekli. Ka gandrihz ar katru no muhßu semes ihpaschumeem saistits ari kahdas seewecstes liktens, tas pats par sewi saprotams, jo muhßu ßihko semes ihpaschumu apsaimneekoschanâ seewecte ir neatweetojams darba spehks. Sewischku psichologißku nosihmi schis darba spehks eegubst tad, ja tas ir pascha ihpaschneeka seewa, jo tà nestrahdà par algu, bet gan par to psichologisko pahrleezibu, ka wihram juridißki peederoschais ihpaschums ir **abu kopejs ihpaschums,** ar kura saimneezißko usplaukschanu saistas wisas gimenes labklahjiba. Ne preteschkiba, bet gan **sabeedrißki-saimneezißko intereßchu kopiba pastahw starp wihru un seewu** muhßu tautas wairakumâ — semneezibâ.

Waj tas gan buhtu zitadi namsaimneeka, ruhpneeka un tirgotaja gimenê? Waj sche wihra saimneezißkee panahkumi war atstaht seewu weenaldsigu? Un waj eerednu un zitu algas strahdneeku seewas naw uz wiszeeschako eeinteresetas wihra algas paaugstinaschanâ?

Sabeedrißki-saimneezißko intereßchu kopiba neißbehgami rada politißkàs domas kopibu, kadehl nebuht naw jaußtata par seewecstes nepatstahwibas pasihmi tas fakts, ka ta parasti peeslejas tai paschai politißkai partijai, kurâ darbojas winas wihrs. Gruhti eedomatees laimigu gimenes dsihwi starp diweem ideologißki naidigeem zilwekeem. Kas gan waretu buht par saskanu gimenê, kurâ wihrs darbotos „aktiwajos nazionalistos", bet seewa strahdatu komunistu partijâ? Waj tur drihz nebuhtu jaeejauzas polizijai?

Bet bez schàm, kà teiktu ußstraschistes, „wihra juhgâ" ßmokoschàm prezetàm seewam mums statistika wehl usrahda 184.459 neprezetas, 127.317 atraitnes un 4066 schkirtenes, tà tad kopsumâ 315.842 „patstahwigas" seewecstes, no kuràm, warbuht, teescham kahda waretu krist par upuri kareiwißkajàm ußraschistem, sajuhsminatees par to „seewecschu leetu" un nobalsot par „seewecschu listi". Bet jazer, ka leelako daku ari no tàm pasargàs tà sabeedrißki-saimneezißko intereßchu logika, kura sargà katru apsinigu pilßoni zihnâ par sawu eksistenzi.

Ir nenoleedsami, ka Latwijas seewecstem ir ari daudz ihpatneju wajadsibu un intereßchu, kas saistas ar tàm kà sawa dsimuma buhtnem. Bet schis intereses, kà peem., ziwilßkuma grosijuma nepeezeeschamiba, mahtes un behrna aißardsiba, seewecstes darba atlagojuma peelihdsinaschana wihreeschu darba atlagojumam pehz prinzipa „par weenadu darbu — weenads atalgojums", — schis intereses balstas uz sabeedrißki-saimneezißku intereßchu pamata. Tadehl seewecstem tàs jamahzas aißtahwet wißpirms sawàs politißkàs partijàs. Ja winas tur, pee sawcem **idejißkem beedreem** nespehj tàs aißstahwet, nespehj iswirsitees sawas partijas beedru widû, peespeeschot tos stahdit sewi uz partijas kandidatu listes, bet taisa sawu „seewecschu listi", kà gan schahdas seewecstes domà aißstahwet sawas intereses Saeimâ, **politißku cenaidneeku** widû?

Ne, mehs nebalßojim par kuru katru seewecti tadehl ween, ka tà ir seewecte. Wisa seewecschu kustiba ir eeintereseta, lai seewecstes, kuras eenahk Saeimâ, tur ari **spehj** seewecschu intereses aißstahwet neween ar sawu **personigu** ußstahßchanos, bet ari ar to **politisko partiju** atbalstu, kuras tàs usnehmuschas sawu kandidatu listês. Bez schî atbalsta seewecschu intereschu deklareschana paliks sauzeja balss tukßnesî.

Mums patreiz naw daudz kandidatu — seewecschu uz politisko partiju listem. Bet — lai neskumstam. Maz pamasam, muhßu tautas labklahjibai pecaugot un labeerihtzibam wairojotees, ari muhßu seewecte spehs ehrtak eerihkot sawu mahjturibu, lai tà tai negultos wirsû kà smaga nasta. Lihdz ar to seewecte kluhs ari sabeedrißki-politiskâ laukâ aktiwaka. Tad wina kluhs ari pateesi patstahwigaka sawâ ideologijâ un nebalßos ne par wihreeti, ne seewecti tadehl ween, ka tas wihreetis waj ka ta seewecte, bet eerakßtis sawâ listê to kandidatu wahrdus, ar kureem saistîees winas eekschejà pahrleeziba par winu sabeedrisko wehrtibu. Zik seewecte kahdreiz aißpreedumu pilna ari neliktos pret otras seewecstes darbu, tà tomehr ir lepna, kad war par to pateikt: „Luhk, paraugatees, ko spehj seewecte!"

Konstituzija dod muhßu seewecstem weenlihdsigas politißkàs teesibas ar wihreeti, bet zik tàs scho weenlihdsibu ißwed praktiskâ dsihwê, tas atkarajas no winàm paschàm. Ar „seewecschu listem", spekulejot tikai uz seewecschu skaitlisko pahrswaru, seewecschu zeemu neweens nezels.

Milda Salnais.

(Birons — Kurzemes herzogs)

J. Laschetschnikowa romans

(30. turpinajums)

Ap Wolinßku pulzejàs nerri, starp teem ari Kukkowikis, kursch jau pagußwis eerastees jaunajâ deenestâ. Ezeenitakee no teem — italeetis Pedrillo, senak galma wijolneeks un Lakosta, kursch nerra lomu ißpildija jau Petera 1. laikos. Wezais Balakirews jolo wairs tikai zaur asaram, laimigakee sahnzenschi winu nobihdijuschi malinâ. Winsch beeschi neapmeerinats, druhms un asprahtibas prot teikt tikai par ahrsemneekeem. Kà lai winsch buhtu apmeerinats? Wina senee nopelni aismirsti. Ahrsemneeki — Lakosta un Pedrillo nostahditi pirmâ weetâ, wineem pee truhkstim lauts nehsat sewischkas sihmes. Bet winam, mihlakajam Petera Leelà nerram, naw schis sihmes, winam janehsà wezi, diwdeßmitos gados dabutee swahrki. Wispahr jasaka, ka nerri naw jautri, winu joki saspihleti, bez asprahtibas, un zitadi wini nemaz newar buht Birona bargà skata tuwumâ. Asprahtiba — ihstas, besruhpigas jautribas behrns.

Pedrillo un Lakosta nemihleja Wolinßki, jo winsch tos nezeeta un nekad neapdahwinaja. Wini sahka dsiht jokus par Wolinßku, bet Balakirows nostahjàs Wolinska puse.

Keisareene spehleja biljardu ar Mariorizu. Wina pati eemahzija Mariorizai biljarda spehli, lai katrâ laikâ waretu nodotees schim laika kaweklim. Knaseenei Lelemiko bij jasit, bet isdsirdußi Wolinska wahrdu, wina nosarka un no ußtraukuma drebeja. Azis dubultojàs, biljarda galds greesàs rinkî. War eedomatees, kahds bija siteens.

„Tfs, mana mihkà!" teiza Anna Iwanowna, eesmeedamàs. „Nebiju sagaidijusi tik leelißku siteenu no tewis. Ah, muhßu dahrgais kabinet-ministrs!" laipni usrunaja wina Wolinßku, „kà ar weselibu!"

„Wehl arween nejuhtos labi, juhßu augstiba," atbildeja winsch ußtraukts. Winsch bij pamanijis Mariorizas apmulßumu.

„To war redset."

„Bet es steidsos ispildit juhßu wehleschanos, sahku zelt . . ."

„Ledus pili," kur swinet kahjas manam jaunajam paschàm. (Kukkowskis semu palozijàs; wina plikais pakausis ißkatijàs kà spihdigs schkihwis.) Es wehroju pa logu, zik ahtri jums wirsas darbi. Tas koti patihkami. Juhs tà zenschatees ispildit manu wehleschanos, ka pat ßlimiba nespehj juhs aißturet."

„Jums, waldneeze, preeku darit ir patihkami."

Anna Iwanowna pasneedsa Wolinßkam roku. Tas nometàs uz weenu zeli un noskuhpßtija pasneegto roku. Tai brihdi eenahza Kurzemes herzogs. Wina eeraschanàs pahrsteidsa keisareeni. Pirmâ brihdi wina apmulsa, bet tuhdal atkal sanehmàs un, weenaldsigi paskatijuschees uz herzogu, turpinaja sarunu ar kabinet-ministru:

„Juhs neesat jaatzina wairakas reises, lai eerastos pee manis; juhs ußwereet manas domas un sekojeet to aizinajumam. Wareet man tizet," teiza wina ar sewischku ußwaru, „neweens muhs nesawedis naidâ."

Druhms, launi ßmihnedams, Birons wehroja scho skatu; pehz tam ussahka sarunas ar nerreem un Mariorizu.

Nerreem bij jaklußina keisareenes dußmas. Pedrillo usnehmàs wadona lomu. Winsch nostahdinaja wißus rindâ gar seemu. Weeniqi Balakirews nepaklausija. Bet wareja jau ißtikt ari bez wina. Pedrillo pagruhda pehdejo no rindas un wißi nogahsàs. Kukkowskis ilgi kepurojàs pa gribu, mehginadams peezeltees. Anna Iwanowna sirsnigi smehjàs par scho joku. Smehjàs ari pahrejee skatitaji, pat paschi akteeri.

Mariorizai par leelu apmeerinajumu isbeidsa biljarda spehli. Droschâ harema audsekne kluwa kluja un launiga. Pehz norunas knaseenes paspehles gadijumâ, sem biljarda galda bij jaleen jaunajam paschàm, pretejâ gadijumâ Pedrillo. Knaseene paspehleja. Kukkowskis metàs tschetrrahpus; wisi slaki smehjàs. Jautribu pawairoja waldneezes mihkakais ßunitis, kursch eeskrehja taisni tajâ brihdi, un kehràs Kukkowskam ausis. „Atu! Atu!" kleedsa nerri. Pa Kukkowska tukßo waigu tezeja asinis, un, neskatotees uz sahpem, winsch nedrihkßteja nodsiht sawu mozitaju. Mariorizu schis skats sahpinaja lihdz asaram. Beidsot, Anna Iwanowna lika atsaukt ßuni, wina baidijàs, ka paschs nepaleek par strupauli. Ißajâ moku brihdi Kukkowskis daudz reises atzerejàs sawu eemihkoto krehßlu Wasaras pilî!

Tà, smejotees par nerru jokeem, keisareene aismirsa dußmas pret herzogu. Winsch isleetoja jautribas brihdi, peegahja pee winas un luhdsa peedoschanu, attaisnodamees ar swarigàm walsts darischanam, kuru nokahrtoschana winu aißkawejusi.

„Gribeju dribßak schis leetas ißbeigt, lai jums daritu preeku," teiza winsch, „bet labu gribedams, esmu kluwis noseedsneeks. Pehz leetus arween spihd saule."

Anna Iwanowna, protams, peedewa, tikai schodeen wairs nedrihkßteja buht nekahdas swarigas darischanas. Kopâ ar Bironu wina staigaja pa biljarda ißtabu un sarunajàs wahzu walodâ. Beeschi wina apstahjàs pee loga, pa kuru bij redsama eesahkta „Ledus pils". Birons steidsàs ußslawet Wolinßka zenschanos ißtapt keisareenes gribai. Tas glaimoja Annai Iwanownai un wina pateizàs sawam mihlulim par objektiwo spreedumu.

Mihlas apreibinatais kabinet-ministrs bij koti apmeerinats, ka keisareene aißnemtâ sarunâ ar Bironu. Winsch ißleetoja gadijeenu un peegahja pee knaseenes Lelemiko. Knaseene twihka no mihlas un kauna, bet azis dega ilgu uguntinas. Kad Artemijs Petrowitschs winai tuwojàs, tà lihdzjuhtibas pilna jautaja: „Waj eseet weselß?"

„Es biju koti, koti ilims," atbildeja Wolinskis. „gandrihz gribeju nomirt."

Knaseenes azis pildijàs asaram; wina purinaja galwu, itkà gribetu teikt: „Neschehligais, ko juhs mani mozeet! . . ." un teiza skali:

„Droschi ween bij swarigi eemesli."

„Jums nesahp manas zeeschanas, kahda nosihme tad dsihwot? . . . Bet es gribeju juhs wehl reiß redset, wehl reiß baudit dßiko laimi, un tad . . . wiß Deewa ßinâ! . . . Naw mana waina! Kapehz jums wajadseja eerastees Peterpilî? Kapehz man wajadseja juhs redset? . . . Es esmu zilweks, — bet tikai akmens war palikt weenaldsigs juhs ußskatot."

Mariorizu neatbildeja, bet winas skats stahstija par karstu, maigu mihlu. Dreboschu roku wina uslika uz loga kabatas drahninu. Tajâ bij salozits papiritis. Tà bij knaseenes atbilde, kuru wina nebija warejusi nosuhtit.

Ai, kà Mariorizu mihleja! . . . Eiropiskà garà audsinatu meiteni baiditu peeklahjibas prasiba, sabeedribas doma; bet wina, augstrumu ugunigais behrns wairas weenigi no sawa waldneecka dußmam un wehßuma. Mariorizas mihla neußplauka pamasam: kaille ulleßmoja peepeschi, apnehma wißus winas buhtni sahrtàm leesmam, un Mariorizas juhtas wairs newar nedsiat plaschumâ, nedsmasinatees. Wina kahwa waku sawàm juhtam, nejautajot padomu ne prahtam, ne sirdij, ne laudim.

Wolinskis redz likteniga papiriti, saprot, ka ta ir atbilde wina wehßtulei, bet nekahdi newar to panemt. Ne uz brihdi winus neatstahj nerri. Wini usmana to skatus, noklausas sarunàs, seko kustibam, bet speegu loms schoreiß neezigs. Eemihlejuschos sarunas aprautas, pilnas nosleh pumaineem, ziteem nesaprotameem wahrdeem. Wolinskis solas seedot sawu dsihwi Mariorizai un pateizas par winas wehleschanos darit to paschu. Winsch luhdz atkauju atsuhtit tschiganeeti pehz atbildes. Ja winsch ußtizas tschiganeetei, waj tad wina war atteikt. Knaseenes mihlas pilnee, walgee skati drihz kawejas pee mihlotà zilweka, drihz winus sedz melnàs, garàs skrohßtas. Mariorizai ilgi nespehtu slehpt sawas juhtas, tik ustraukta wina bij. Par launi winu sauza keisareene.

Wolinskis laimigs; winsch juhtas kà usmaretajs un, raudsidamees mihlas burmju spogulî, winsch redz sawâ eenaidneekâ tikai weiklu, gudro keisareenes mihluli. Wini sarunajas, joko weens ar otru, itkà nekad nebuhtu strihdejußees, un keisareene apmeerinata, — kà sapraschanàs eestahjußees tik ahtri, itkà uz rokas mahjeenu.

Anna Iwanowna sehdeja diwanâ, kursch atradàs uz paaugstinajuma pee ißtabas eckischejàs seenas. Mariorizai apsehdàs pee keisareenes kahjam.

„Kà tu esi sasarkußi, mans dailais behrns!" teiza keisareene un apwihdama roku Mariorizas kaklam, noskuhpßtija winas peeri.

Ar scho kustibu wina norahwa Mariorizai no galwas zepuriti un winas garàs melno matu pihnes nokrita uz zeleem. Zik skaista wina ißskatijàs schai brihdi.

Ißtabâ wißi apklußa: pat nerri nekustejàs, itkà baididamees trauzet azumirkla burwibu. Wolinskis stahweja kà peenaglots; sastinguschu skatu winsch raudsijàs Mariorizâ. Knaseene sehdeja kà austrumneeze un no dreßbju apakschas raudsijàs weena selta ißschuhtà kurpitê tehrpta kahja un kairinaja Wolinsku. Keisareene pamanija Wolinska neatlaidigo skatu un aißsegdama ar roku knaseenes seju, jokodama:

„Wolinska kungs, juhs skatajatees uz manu Lelemiko kà lapsa uz gardu kumoßu. Kad tik mums naw jastrihdas!"

Wolinskis atrunajàs, ka dewis tikai skaistumam peenahkoschos nodewu.

(Turpmak wehl.)

NEPIEMIRSTIET

atjaunot **abonementu** uz mûsu vispusigi bagato un ilustreto laikrakstu

„Pēdejā Brīdī"

Parakstîšanos pieņem visās pasta iestādēs, dzelzsc. staciju kioskos, pagastu valdēs, grāmatu veikalos un citās izdalamās vietās un laikr. kant. Rigā, Brīvības ielā Nr. 13. Pasta adr. Rigā, pasta k. 1067 Tekošs rēķins pastā Nr. 1217

Par laikraksta nekārtīgu saņemšanu lūdzam nekavejoši ziņot mūsu kantorim

Abonešanas maksu var iesūtīt ari pastmarkās.

3241

Draufmigas lidmaschinas katastrofas upuri

Kapt. E. Metums.

Kapt. S. Bloms.

Serschants A. Kiberis-Kibermanis.

Katastrofâ sadragatà lidmaschina.

Ari seewecetes gatawojas uf Tautu Saw. sessiju

Jau pagahjuschâ gadâ Starptautiskâs seewecschu saweenibas Zentralà walde bij peesuhtijusi Latwijas seewecschu organisaziju padomei aisrahdijumu, ka Tautu Saweenibas pakts sinamâ mehrâ ussiwer seewecschu lihdsdalibas nepeezeeschamibu T. S., kopsapulzês, sewischki tahdos jautajumos, kas teeschi skar seewecschu un behrnu stahwokli. Leela dala T. S. eetilpstoscho walstu tomehr wehl lihds schim naw peegreesuschas wajadsigo wehribu schim T. S. pakta norahdijumam, kadehl Zentralà Walde usaizinaja wisu walstu seewecschu padomes pastiprinat seewecschu organisaziju darbibu, lai eespaidotu sawas waldibas schai wirseenâ.

Daudsas walstis jau no pascheem T. S. sahkumeem usstatijuschas par sawu peenahkumu eetilpinat sawâs delegazijâs ari seewecetes, bet zitâs sawu pahrstahwneezibu eeguwuschas seewecschu organisazijas ar sawu neatlaidigu ustahschanos. Schogad Schenewâ paredsama deesgan plascha seewecschu lihdsdaliba. No delegazijam, kuru sastahws lihds schim publizets, jasatsihmè Skandinawijas, kuras ari schai sinâ eet seewecschu weenlihdsigu teesibu preekschgalâ. **Danijas** delegazijâ pastahwigi sastopama Danijas seewecschu organisaziju padomes preekschsehdetaja Henni Forthamer, kura ari schogad peedalîsees T. S. sessijâ. **Sweedrijas** waldiba eezehlusi par sawas delegazijas substitutlozekli Kerstinu Hesselgren, Starpt. seewecschu padomes Arodu un ruhpneezibas komisijas wizepresidenti. **Norwegijas** delegazijâ eetilpst Dr. Ingeborg Aas un **Somijas** delegazijâ Tilma Hainari, Somijas seewecschu organisaziju padomes preekschsehdetaja, abas kâ substitutdelegates. Kâ pilnteesigas delegates sessijâ peedalîsees: **Anglijas** delegazijâ Edite Lillton un **Australijas** — Edite Maldonel.

Lai weenotu sawâ starpâ delegates seewecetes, Starpt. seewecschu saweeniba pa T. Saweenibas sessijas laiku pastiprinàs sawâ Schenewas zentrâ darbibu, delegejot uf turecni sawas sekretares un wairakus Zentralàs Waldes lozekkus lihds ar wizepreekschsehdetaju Dr. Ogilvi Gordon no Londonas. No Latwijas waldibas naw ko zeret. Wisas Latwijas seewecschu organisaziju beedrenes, kam buhtu isdewiba apmeklet Schenewu, weenmehr atradis laipnu pretimnahkschanu Starpt. seewecschu saweenibas birojâ Schenewâ, 17, Boulevard Helvètique.

M. Salnais,

Latwijas seewecschu organisaziju pag. padomes lozellis.

Negribejusi eet ar polizistu sem rokas

Mirdsa Laiwina aisselsusees steigusees pahri Sarkandaugawas tiltam, bet to kahds sagrahbis aiz rokas un apturejis. Jaunawa pametusi galwu un eeraudsijusi, ka aisturetajs ir polizists. Tas paskaidrojis, ka tiltam neteekot pahri — isnemta dala. Nu wairs negahjusi runa par eeschanu, waj neeeschanu, bet strihdus par to — kà polizists eedroschinajees kertees pee rokas. Pehdejais peeprasijis usrahdit dokumentus, bet jaunawa atteikusees to darit — ar tahdeem maseem wihreem negribot eelaisteeg darischanàs. Polizists nehmis Laiwinu sem rokas un to gribejis ar waru wilkt lihds. Laiwina pretojusees un teikusi, ka ar polizistu neeeschot sem rokas.

Peesteidseeg kahds ahrsts N., kursch peedahwajees eet jaunawai lihds par leezineeku. Polizista usstahschanàs esot pawisam brutala.

Wisi aisgahjuschi uf eezirkni.

Resultatâ — sastahdits protokols ir par jaunawu, ir — ahrstu — pirmà pretojusees polizistam, bet ahrsts polizistu nolamajis. Ahrsts protokolu neparaksta — winsch tatschu atnahzis kà leezineeks. Rekas nelihds — abi nodoti teesai.

Pee apsuhdseto galdina stahw glihti gehrbusees jaunawa un knaiba baltoz pirkstiņus, bet blakus tai nopeetns, pawezs kungs, ar pensnè uf deguna.

Jaunawa atsihstas, ka negribejusi eet lihds uf eezirkni, jo tatschu turot sem sawa goda eet sem rokas ar polizistu. Ko tad teiktu pasihas.

Ahrsts brihnas, kadehl winsch pee apsuhdseto pultes. Wina nodoms bijis palihdset tikt ahrà no klismas jaunawai.

Polizists stahsta ko zitu. Jaunawa gribejusi tikt pahri tiltam, kam bijusi isnemta dala. Winsch aisturejis aiz rokas, lai nenoslihkst. Jaunawa sahkusi lamatees, winu nosauzot par mukti. Ari ahrsts nolamajis par „pastuchu".

Leetu atlèk apstahkļu sihkakai noskaidroschanai. Ms.

Waschi per sewi — asàm rihkstem

Jelgawas pilsehtas domes paschas eewehletà rewisijas komisija pahrbauda pilsehtas waldes un tàs nodalu darbibu un pahrrauga pilsehtas saimneekoschanu tàs usnehmumos un muischu zentros. Par resultateem sinots ari domei, pee kam, deemschehl, nahzàs dsirdet, ka ihsà laikâ konstatetas wisai newehlamas parahdibas, ko leezina kaut tikai daschi fakti. Pilsehtas waldei eemaksatas daschadas droschibas naudas, 50,717 ls, ko wajadseja noguldit bankâ un turet reserwè katrreisejai ismaksai, bet walde scho naudu istehrejusi kahrtejeem isdewumeem. Budischetà parka eerihkoschanai paredseti tikai 3000 ls, bet walde schinî pluhdu un neraschas gadâ, „buhwejusi" mescha parku ar dejas weetu un musikas estradi un isdewusi par to 10.400 ls, nemot naudu no zitàm, daudz nepeezeeschamakàm, wajadsibam paredseteem lihdsekleem, peemehram, pat 300 ls lasitawas usture schanai. Bet tant pat laikâ skolas nams Rahtsmuischâ atrasts zauru jumtu un tahdâ stahwoklî, ka wehsisch to war apgahst, bet klasès un skolotaja dsihwoklit leetùs sabojati greesti un wiss zits — „behdigâ isskatâ". Lapsukalnâ lopu kuhti greesti apdraudot lopus, bet seena schkuhnis — uszelts neweetâ. Osolmuischâ noweekots no semkopibas ministrijas sanemtais waislas kuilis, bet tas aiz bada tikai „ar sawa smuka palihdsibu turotees uf kahjam". Lopkautuwè daschas eerihzes tahdâ stahwoklî, ka apdraudot zilweku dsihwibas, kad tee tur strahdà, bet soli un galdi sche — sapuwuschi un saluhsuschi. Elektriskàs stazijas maschinu kurinaschanai pirktas sahgu skaidgs par 600 ls, ar ko sadahrdsinata elektribas raschoschana. Tàpat sche katlus naw tihrijuschi pastahwigee strahdneeki, kà agrak, bet schis darbs isdots „speziàlam" usnehmejam par 350 ls, kursch tomehr naw darbu leetderigi weizis, kadehl schis isdewums — leeks. Walde atlahwusi eerihkot benzina tanku, no kura benzinu eelaisch uf trotuara, aisturot gahjejus. Tàpat neweetâ eerihkoti pilsehtas bribwkapi, jo tee mirkst uhdenî. Pilsehtas walde gan likusi sche israkt grahwi par 1000 ls, bet tas esot tikai uhdens krahtuwe, ne nowaditajs. Rewisijas komisija atrod, ka saudejot schos isdewumus, kapeem weeta meklejama zitur. Schee un ziti paschu rewisijas komisijas atklahjumi sawilnojuschi wisu Jelgawas sabeedribu un ta gaida, kà uf to wisu reagès pilsehtas dome.

Latw. atwakinato karawihru decorwas rotgrupa uf museja trepem.

Latwijas atwakinato karawihru beedriba Brahļu kapos.

Mācibas grāmatas visām skolam
visplašakā izvēlē. — Rakstīšanas un zīmēšanas piederumi.
Akc. Sab. Valters un Rapa veikalā, Rigā, Teatra ielā № 11.

Ahrpusskolas isglihtiba

Walka. Ar septembra mehnesi Walkâ ussahk treschо darbibas gadu Latwijas Tautas Universitates weetejà nodala. Buhdama ahrpusskolas isglihtibas eestahde, kuras mehrkis un usdewums pazelt tautas kulturas lihmeni, L. T. U. nodala organiseta pehz bribwas universitates tipa, un winas programa peemehrota tihras sinatnes isplatischanai un pehtischanai, darbineeku teoretiskai un praktiskai sagatawoschanai daschadàs nosarès.

Lekzijas teek lasitas pa wakareem un ar tahdu aprehkinu, lai klausitajeem dotu eespehju 2—4 gadu laikâ noklausitees wisu sistematisko kursu. Tekoschâ mahzibas gadâ starp zitu paredseti diwgadeji sagatawoschanas kursi uf abituriju, waloda un grahmatweschanas kursi, lekziju zikli dabas sinibàs, wehsturè un sabeedriskàs sinatnès.

Lihdschinejà universitates nodalas darbiba ir jau dewusi redsamus panahkumus: pagahjuschâ pawasarî astoni klausitaji istureja widusskolas kursa gala pahrbaudijumu un eeguwa gatawibas apleezibas. Schàda tipa mahzibas eestahde ir eeteizama wiseem teem, kuri kahdu nebuht apstahkļu dehl ir palikuschi ar nepabeigtu isglihtibu. — Usnemschanas noteikumus issneedz ngdalas kanzelejà, Seminara ielà 27.

Kas noteek molekulu un atomu pasaulê

(Beigas.)

4.

Lai noskehgtu domu gaitu, mums atleek molekulari-atomisko weelas usbuhwes hipotesi wehl drusku paplaschinat. Weela ir buhweta no sihkàm dalinam — molekulam un atomeem, to mehs sinam. Schis **weelas dalinas nestahw meerâ, bet gan atrodas nemitigâ kustibâ.** Zeetweelàs winas **swahrstas** ar sinamu amplitudi ap sawu lihdswara stahwokli, schkidrumos un gasès pilnigi **chaotiski skraida** uf wisàm pusem. Molekulu kustibas intensitate ir noteikta ar weelas temperaturu. Jo augstaka temperatura, jo straujak kustas molekulas. Ar scho **molekulari-kinetisko** weelas hipotesi ir isskaidrojamas loti daudsas parahdibas. Jau minetà **weelas isplehschanàs** ar temperaturas peeaugschanu saprotama, kà kustoschos molekulu attahlinaschanàs weena no otras. **Weelu istwaikoschana** isskaidrojama tahdejadi, ka kustotees molekulas wor eeguht tahdu ahtrumu, kas peeteekoschs, lai winas pahrwaretu weelas wirsmas spehkus un aiseetu pawisam projam. Tàpat ari jau apskatità **weelu difusija** ir loti labi isskaidrojama ar molekulu kustibu.

No molekulari kinetiskàs hipoteses weedokla wisas weelas molekulas, kà tad, atrodas nemitigà kustibâ, kas atkariga no temperaturas. Tapehz ar **temperaturas maini weela** wairs newar palikt ta pati, kas agrak bija. **Temperaturas maina maina weelas, kà fisiskàs, tà kimiskàs ihpaschibas.**

Lai gan molekulari-kinetiskà hipotese dod pilnigi apmeerinoschus isskaidrojumus wiseem nowehroteem faktem, tomehr ir ari teesch peerahdijums schai molekulu kustibai — tà sauktà **Brown'a kustiba.**

1827. gadâ pehtot seedu puteklischus mikroskopâ Browns eewehroja, ka schee puteklischi nemitigi kustas. Isskaidrota schi parahdiba tika daudz wehlak, 1888. gadâ seedu puteklischu un wispahr sihku schkidrumâ karajoschos dalinu kustibu issauz schkidruma molekulu kustiba. Molekulas drahschas wirsù sihkàm kermenitim no wisàm pusem, bet nejauschi no kahdas puses usdrahschas wairak molekulu, nekà no pretejas puses un kermenitis masleet pawirsas uf preekschu. Nahkoschâ azumirkli atkahrtojas tas pats, un kermenitis nemitigi kustas. Leelus kermenus molekulu treezeenu pahrswars newar eekustinat.

Pehz wisa sazità naw wairs ne masako schaubu, ka **weela ir buhweta no atomeem un molekulam.** Tapehz peenemdami a— **tomos — nedalamais** par teescham tahdu, mehs waretu teikt, ka jautajums par weelas strukturu ir atrisinats. Bet **peenemdami atoma nedalamibu, sinatneeki nàkuschas uf daudzàm** gruhtibam, kuras sihki ispehtot beidsot bij janahk pee slehdseena, ka **atoms naw sawa wahrda zeenigs un tapehz nogruhschams no nedalamibas pjedestala.**

Jau pirmais faktors bija — **elementu grupeschanàs periodiskà sistemâ.** Ja daschadu elementu atomu ihpaschibam ir kaut kahda sawstarpeja sakariba, tad tas ir isskaidrojams tikai tahdejadi, ka scho sakarigo ihpaschibu nesejeem — atomeem jabuht pehz kaut kahda kopeja plana buhweteem.

Otrais faktors ir **optiskàs parahdibas.** Ja atomi buhtu weengabalaini, tad winu emitetà gaisma ari buhtu weenlaidus, monochromatiska, pee kam katrs elements isstarotu gaismu tikai ar weenu wibrazijas frekwenzi. Bet mehs sinam, ka elementu atomu isstarotà gaisma pastahw daschreis no ahrkahrtigi leela spektralliniju skaita. Tas wed pee slehdseena, ka gaismas zehloni — wibratori (atomi) ir sarescheitas dabas.

Un beidsot wehl jaatsihmè tahds swarigs atoma a — tomos pretineeks, kà weelu **radiaktiwitate.**

Jau peewestàs un wehl dsud zitas parahdibas leek domat, ka atomi, kurus fisika un kimija jau gribeja kwalifizet par nedalameem weelas pamatakmeneem, **slehpj sewi** wehl weelu **zindu problemu**

Atwakinato karawihru beras gahjeens Rigas eelàs.

Ari parlamentareeschi par meeru

LTA. Berlinê, 27. augustâ. Schodeen starpparlamentariskâs unijas konferenzê Berlinê notika nobalsoschana par festdeen eesneegtâm resoluzijam. Noraidija Sweedrijas delegata Lindhagena eesneegto resoluziju, ka wispahreja un tuhliteja atbrunoschanâs usnemama Tautu Saweenibas programâ un ka labwehligi jausnem ari padomju Kreewijas radikalais atbrunoschanâs projekts. Pehz tam preekschsehdetajas Schikings leek preekschâ nosuhtit uz Pariši sekoschu telegramu: „25. starpparlamentariskâ konferenze, kurâ piedalas 38 walstu pahrstahwji, uz sirsnigako apsweiz starpparlamentariskâs unijas wahrdâ pretkara pakta autorus Brianu un Kellogu, kâ ari wisu to walstu pahrstahwjus, kuri schodeen swinigi parakstîs scho lihgumu. Konferenze issaka wehleschanos, lai schim paktam peeweenotos ari wisas pahrejâs walstis. Jau kopsch sawas konferenzes Bernê 1924. gadâ starpparlamentariskâ unija ir peeteikusi karu karam un wina ari turpmak usskatis par weenu no saweem swarigakeem uzdewumeem eestahtees par schî augstâ prinzipa peenemschanu wisâs walstîs." Konferenze peenehma telegramu ar ilgstoscheem aplausem.

Reichstaga ahrkahrtejâs sesijas nebuhs.

LTA. Berlinê, 27. augustâ. Reichstaga starpfrakziju birojs schodeen notureja apspreedi pirmâ brunukuga buhwes jautajumâ, pee kam noraidija komunistu preekschlikumu sasaukt schî jautajuma apspreeschanai ahrkahrteju reichstaga sesiju. Jautajumâ par to, waj scho leetu wispahr wehlreiz skatît reichstagâ zauri, nekahdu lehmumu nepeenehma.

Briana apspreeschas ar Stresemani.

LTA. Parisê, 27. augustâ. Wahzijas ahrleetu ministrim Stresemanim swehtdeen plkst. 6 wakarâ bij ilgaka apspreede ar Franzijas ahrleetu ministri Brianu. Abi walstswihri pahrrunaja jautajumus, kas stahw sakarâ ar Tautu Saweenibas padomes sesiju un plenarkongresu.

Leipzigas rudens mese atklahta.

LTA. Berlinê, 27. augustâ. Wakar atklahta Leipzigas rudens mese. Ahrsemneeku — isstahditaju skaits schoreis ir leelaks, nekâ jebkad agrak, un sasneedz gandrihs 600.

Plaschs lokauts Wahzijâ.

LTA. Berlinê, 27. augustâ. Schodeen darba deweji Berlines kungu apgehrbu ruhpneezibâ issludinajuschi lokautu. Lokauteto un streikojoscho drehbneeku skaits Berlinê ween patlaban pahrsneedz 4000, bet wisâ Wahzijâ — ap 30.000. Schis skaitlis war eewehrojami peeaugt, ja lokautu atteezinâs ari uz mahjâs nodarbinateem apgehrbu ruhpneezibas strahdneekeem.

No Fengjusianga pee Wupeifu.

LTA. Parisê, 27. augustâ. No Pekinas sino, ka Schansi un Setschuanas prowinzes (Eekschinâ) atkrituschas no Nankinas waldibas. Pret gen. Fegjusiangu sadumpojuschâs peezas wina karaspehka diwisijas, kas pahrgahjuschas Wupeifu puse.

Dr. Markss prasa apweenoschanos.

LTA. Berlinê, 27. augustâ. Hof-Gasteinas kurorta (Tirolê) 100 gadu pastahweschanas swehtkos, uz kureem bij eeradees ari Austrijas presidents Hainischs, bijuschais Wahzijas walstskanzlers Dr. Markss usstahjâs ar eewehrojamu politisku runu. Winsch usswehra, ka agri waj wehlu sitischot Austrijas un Wahzijas apweenoschanâs stunda. „Winnus Reinas" (Franzijâ) sabeedriba nekahdi newarot saprast austreeschu dabigos zenteenus. Ja frantschi gribot saistit sawu peekrischanu Reinsemes preekschlaizigai ewakuazijai ar Wahzijas atteikschanos no apweenoschanâs ar Austriju nahkotnê, tee maldotees. „Pilnigâ weenprahtibâ ar wisâm wahzu partijam," uswehra Markss, „es esmu pahrleezinats, ka okupetee apgabali labak ari uz preekschu panesîs okupazijas slogu, nekâ gribês pirkt sawu brihwibu ar galigu atteikschanos no teesibam apweenotees ar Austriju."

Grandiosas panamas massaimneeku kasê

Swehtdeen bija sasaukta Latwijas massaimneeku krahj-aisdewu sabeedribas ahrkahrtejâ beedru sapulze, kurâ bija eeraduschees tikai 43 beedri. Wehl pirms gada schai sabeedribâ bija 1112 beedru, bet tagad palikuschi tikai 890. Tà kà uz sapulzi nebija eeradees wajadsigais (wismaz 10 proz.) beedru skaits, tagadejâs padomes preekschsehdetaja wadibâ notika tikai apspreede.

Gadu atpakaļ, kad sabeedribas pahrwaldes organi sanemuschi kasi, wini skaidrâ naudâ sanehmuschi tikai 4 sant. Toreis saudejums sasneedsis tikai 5 kahrtigu apmehru uz katras eemaksatas pajas. Tagad saudejumi pazehluschees uz 12,5 kahrteju paju leelumu, t. i. katram beedrim uz weenu paju (1000 r.) buhs japeemaksâ 12.500 rub. Tas beedros sazehlis leelu saschutumu un tee no peemaksas iswairas.

Lai nofkaidrotu kases pahrwaldes organu blehdibas, tagadejâ walde bes jau pastahwoschâs no sawas pilnas sapulzes eewehletâs rewisijas komisijas, usaizinajusi grahmatweschus no wahzu kantora „Fides" isdarit rewisiju no kases pastahweschanas laika. Par rewisiju jamaksâ „Fides" kantorim 237.000 rbl. Walde sanehmusi ari 30.000 rbl., bet tam kalpotajeem un ziteem sihkeem isdewumeem isdots ap 50.000 rbl. mehnesî. Turpretim eenahkumi bijuschi ahrkahrtigi neezigi, zaur ko ari gada laikâ saudejumi wehl dubultojuschees...

Rewisijâ noskaidrojees, kà agrakâs waldes wihri nehmuschi wehl daudz leelakas algas un pat wairakus mehneschus uz preekschu. Tà waldes preekschsehdetajs Peters Plostinsch arweenu isnehmis sawu algu jau 6 mehn. uz preekschu, Dubowskis — 4 mehn., kas norahda, ka direktori naw tizejuschi sawam usnehmumam, un rahwuschi, kur tik spehjuschi. „Onkulu buhschana" peekopta wisleelakâ mehrâ; A. Kalninam tuwu stahwoschâs organisazijas neweena sawus paradus naw pilnigi atmaksajuschas. Tà massaimneeku ekonomiskai sabeedribai aisdots naudâ 8 milj. rub., bet garantijas par 24.000.000 rub. Kasê eekihlatâs prezes issuduschas. Weenas un tâs paschas personas saimneekojuschas kasê un wineem tuwu stahwoschâs organisazijas, kà P. Plostinsch, M. Gailits, A. Kalninsch, E. Swaigsne, O. Nonahzs u. z.

Schî eemesla dehl wisa waina par saudejumeem, pehz rewisijas slehdseena, krihtot uz wezâs waldes, padomes un rewisijas komisijas lozekleem. Tàpat buhschot jazeesch saudejumi naudas nogulditajeem, starp teem walsts semes bankai, Semneeku bankai un Rigas aprinka waldei, par apm. 2.300.000 rbl.

Agrakai waldei peerahditas schahdas launprahtibas: nefegtu tscheku isdoschana un peenemschana, draugu wekselu diskonteschana, nekahrtiga grahmatweschana, eekihlato mantu behdsinaschana, naudas nemschana personigâm wajadsibam u. t. t. Par wisu to jau sinots prokuroram un leeta nodota swarigu leetu ismekleschanas teesnesim Martinsonam.

Kad tagadejee pahrwaldes organi pahrnehmuschi kasi, wini sanehmuschi kreditoru preekschlikumu zaur winu pahrstahwi Witenbergu, ka tee, t. i. kreditori, grib eeguldit jaunus lihdsekļus kasê un nowehrst saudejumus, bet tikai tahdâ gadijeenâ, ja waldei eeceetu weens no kreditoru pahrstahwjeem ar kontroles teesibam par naudas ieleetoschanu. Schim preekschlikumam peekritusi ari Latwijas banka, bet tas tagadejai waldei (?!) naw bijis peenemams. Kasi naw bijis eespehjams glahbt, jo kreditori issludinajuschi sabeedribas mantu uhtrupi un eesneeguschi apgabalteesâ prasibu, atsiht kasi par maksatnespehjigu. Weenigais, ko tagadejâ walde esot panahkusi, t. i. ka maksatnespehjibas atsihschanu wina warejusi nowilzinat weselu gadu. Kad sabeedribas biroja mebeles nahza uhtrupê, tad tàs par smeekla naudu nopirka direktors Torgans. Ari paju sabeedribas „Krihws" akzijas kopwehrtibâ par 7500 ls pahrdotas par... 18 ls.

Sapulzê bija dsirdamas daudzas neapmeerinato balsis un tajâ radàs eespaids, ka ari tagadejâ walde slehpj no beedreem ihsto pateesibu. To sewischki usswehra kahds beedrs — wezs grahmatwedis. Nesaprotama esot wahzu kantora „Fides" rewisija, kas isdarita par 237.500 rbl., jo tanî pat laikâ apeeta tahda kompetenta eestahde, kà kooperatiwu rewisijas padome pee teesleetu ministrijas, kura isdara rewisijas bez kahdas atlihdsibas no sabeedribas puses.

Walde wehl sinoja, ka pilna sapulze notikschot pehz 3—4 nedelam tahdâ gadijeenâ, ja schodeen apgabalteesa neatsihschot kasi par maksatnespehjigu un neeezelschot kuratoru.

Bankets par godu Somijas kara juhrneekeem.

Irlawas masgadigo noseedsneeku kolonijas audseknî pastrahdajuschi waras darbus pee 12 g. w. meitenes

(„Pehdejâ Brihdî" telefonograma.)

Tukumâ, 27. augustâ, Irlawas pag. Tamu — Galinu mahju gane, 12 g. w. Hermine J., ganidama mineto mahju meschâ lopus, redsejusi 3 pusaudschus ogojam. Pehdejos pasnusi par Irlawas masgad. noseedsneeku laboschanas eestahdes audseknieem. J. nemanot, pusaudschi peesaguschees tai no muguras puses, aisspeduschi muti, pagahsuschi gar semi un saturedami meitnei rokas, pastrahdajuschi pee tàs waras darbus. Pehz kahda laika notikuma weetai tuwojuschees diwi zitî kolonijas audseknî, kas negehlus istrauzeduschi beeschi staigâ bribwibâ bez kautkahdas usraudsibas. Lai apkahrtejee eedsihwotaji buhtu pasargati no masgadeju noseedsneeku nedarbeem, polizija greesusees ar lubgumu pee eekschleetu ministrijas, dot atteezigâm eestahdem rihkojumu, scho nenormalo parahdibu nowehrst. Rd.

Grahmatruhpneeku slimo kases behrnu kolonijas slehgschanas akta dalibneeki Asaros. Maso meitenu grupa wingro.

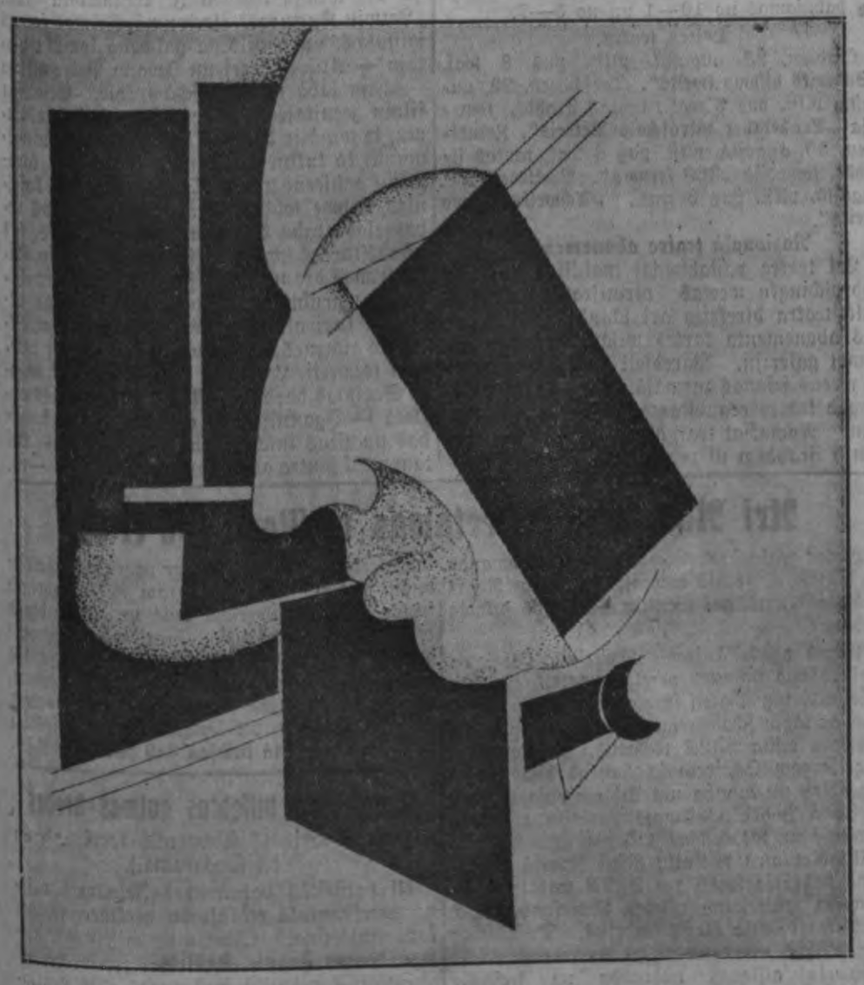

J. Wahtra — „Paschportreja".

Muhsu karakugi uz Sweedriju

x. Ministru kabinets dewis peekrischanu muhsu karakugu eskadrai weesoschanâs noluhkâ apmeklet Sweedrijas kara ostas. Kà mums sino, muhsu karakugu eskadra sastahwoscha no tralereem — aisskogotajeem „Weesturs", „Imanta" un semuhdenem „Ronis" un „Spihdola" ar admiralkugi „Wirsaitis" preekschgalâ zelojumâ dosees 12 sept. No muhsu uhdeneem karakugi dosees teeschi uz Stokholmu, pehz kam apmeklès wairakas Sweedrijas ostas.

Schoriht aisbrauz Somijas karakugi.

x. Somijas karakugi, kuri wairakas deenas usturas Rigas ostâ, schodeen preekschpusdeenâ pazels enkurus un dosees juhrâ. Somu karakugi dosees teeschi uz sawâm bases weetam Somijâ.

Spilgtakais igaunu mahkslâ

(Skat. tekstu 2. lappusê.)

P. Arena — „A. Wabbe".

W. Melnika — „Seewetes tehls".

Muhsu lidotaji uz Warschawu un Pragu

x. Schinîs deenâs muhsu lidotaji isdarija apzeemojumu lidojumu Leetawas lidotajeem Kaunâ. Tagad muhsu lidotaji nodomajuschi isdarit apzeemojumu lidojumu Polijas lidotajeem Warschawâ un Tschekoslowakijas lidotajeem Pragâ.

Armijas komandeers isweselojees.

x. Pehz ilgakas slimibas armijas komandeers gen. Penikis atkal isweselojees un wakar usnehmàs amatpeenahkumus.

Polijas kara kugi weesosees Rigâ.

x. Polijas kara floteş wadiba isteikusi wehleschanos apmeklet Latwijas uhdenus. Kara kugu eeraschanos Rigas ostâ sagaida 2. sept. Weesosees kara kugi „Komendants Pilsudskis" un „Wilija". Rigas ostâ abi kara kugi usturesees daschas [illegible] uz Igauniju.

Uz dselsszeleem dibinàs aissargu bataljonus.

x. Wairakas reises dselsszeļneeku aprindàs pazelts jautajums par aissargu bataljonu dibinaschanu uz dselsszeleem. Tagad eekschleetu ministrija sasinâ ar kara ministriju peekritusi schim dselsszeļu aissardsibas projektam. Aissargu bataljonus dibinàs galwenâ kahrtâ no pascheem dselsszeļneekeem. Winu usdewums buhs apsargat dselsszeļus un stazijas no usbruzejeem.

Grahmatruhpneeku slimo kases behrnu kolonija Asaros wakar isbeidsa sawu darbibu lihdsnahkamai wasarai; behrni peenehmuschees swarâ. Behrnu, audsinataju un wezaku grupa atdod juhrai sweizeenu.

A. Laipmana — O. Hermana portreja.

A. Jansena — „Portreja".

E. Wiiralta — „Schausmas".

Kelloga pakts swinigi parakstits

LTA. Parisê, 27. augustâ. **Pretkara pakta swinigâ parakstischana notikusi schodeen plkst. 3.45 min. pehzpusdeenâ Franzijas ahrleetu ministrijas tà saukta „pulkstenu sahlê".**

Jau ilgi pirms swinigâs zeremonijas ap ahrleetu ministriju, kuras ehka flagota un greesni dekoreta, sahka sapulzetees leeli lauschu bari. Preses pahrstahwju, fotografu un kino operatoru armijai eerahdija weetas „suhtnu sahlê" blakus „pulkstenu sahlei", kuras durwis plaschi atwehrtas. Eepretim, pee t. s. „apalàs sahles" walejàm durwim eenehmà weetas eelubgtee goda weesi — Franzijas ministru presidents Puankarê, frantschu waldibas lozekli un diplomatiskais korpuss. No lihguma parakstitajeem pirmais plkst. 2.35 min. peebrauza Kellogs, kuru publika un sagaiditaji ahrleetu ministrijas telpàs apsweiza skaleem aplausem. Tuhlin pehz tam, tàpat zuminati, eeradàs weens pehz otra wisi pahrejee. Sewischki leelu eespaidu atstahja publikas owazijas wahzu ahrleeetu ministrim Stresemanim, kursch tika sanemts ar wehtraineem aplausem un sauzeeneem „bravo!"

Teeschi plkst. 3 **Brians** atklahja swinigo aktu ar apsweikschanas runu, kurâ starp zitu isteizàs: „Apsweizot Juhs, mani kungi, esmu laimigs redset scheit, atskaitot daschus, kam weselibas stahwoklis waj amata peenahkumi nam lahwuschi eerasties, wisus tos walstswihrus, kas kà ahrleetu ministri personigi peedalijuschees schi eewehrojamakà no meera idejas dsimuschà, kolektiwà akta radischanà, sagatawoschanà waj isstrahdaschanà.

Sewischku pateizibu mehs esam paradè teem, kas naw baidijuschees no gara zelojuma puhlem ,lai peedalitos schink zeremonijâ. Es neschaubos, ka Juhs wisi esat gatawi peewenotees pateizibai tam muhsu kolegim, kursch naw wilzinajees mums nest apleezinajumu par sawu tizibu pakta nosihmei ar wisu sawa wahrda un tàs leelàs walstê moralisko autoritati, kuru winsch representu. Sehdot muhsu widû tai paschâ sahlê, kur wina preekschgahjejs Wilsons jau nehma dalibu meera darbâ, apsinadamees sawas walsts leelo lomu, — Kelloga kungs ar dibinatu lepnumu war atskatitees uz zeku, kursch nostaigats kopsch ta laika, kad mehs abi pahrbaudijàm schi kolosalà diplomatiskà pasahkuma eespehjamibu.

Waj zivilisetai pasaulei war dot labaku mahzibu, nekà scho konferenzi, kur pretkara lihguma parakstischanai Wahzija labprahtigi un bez wilzinaschanàs eenem weetu starp pahrejeem signatareem un saweem bijuscheem pretineekeem? Waj war buht wehl pahrleezinoschaka ilustrazija, nekà tas apstahklis, ka **Franzijas pahrstahwim, kursch pirmo reisi kopsch wairak kà simts gadeem peenem franschu teritorijâ Wahzijas ahrleetu ministri,** ir dota eespehja winu sanemt tapat, kà wisus pahrejos ahrsemju kolegus. Ja peebilstu, ka schis Wahzijas pahrstahwis ir Stresemans, Juhs warat tizet, ka esmu sewischki laimigs isteikt atsinibu eewehrojamam walsts wihram, kursch weltijis sewi Eiropas kopdarbibas un meera ustureschanas leetai.

Schis deenas notikumi ceraksta jaunu datu zilwezes wehsturê. Pirmo reisi wisàm pasaules nazijam peeeetamà laukà sanahzis meera kongress, kura usdewums **naw** nokahrtot kahda separata meera atteezibas. Parises paktam, kursch dsimis no meera idejam un eewada jaunus starptautisko teesibu prinzipus, jabuht par ihstu weenprahtibas lihgumu. Lokarna un Dausa plans jau leezinajuschi par scho jauno garu, kursch schodeen rod sawu pilnigo ispaudumu. Bet schee lihgumi, kuru usdewums bija garantet meeru weenâ Eirovas dalâ, newareja pretendet uz to uniwersalo raksturu, kas rahda wispahrejà pretkara pakta nosihmi.

Mekleşim kahdu kopigu ideju, kurâ mehs waretu apweenot sawu darbu. Scheit representeto naziju starpâ naw neweenas, kas nebuhtu lehjusi sawas asinis pehdejà kara zihnu laukos. Tadehk es leeku preekschâ weltit krituscheem, wiseem leelà karà krituscheem to notikumu, kuru mehs tagad apsihmogosim ar saweem paraksteem".

Brians nolasija sawu runu no lapas latì swinigâ toni. Runu pehz tam pahrtulkoja angìu walodâ. Kad tas bija galâ, Brians peezehlàs wehlreiz, lai nolasitu pretkara tekstu frantschu walodâ. Ari to Kamer'links atkahrtoja angliski. Pakta saturs ir tahds pat, kà par to jau agrak sinots presê. Treschâ pantâ noteikts, ka wisu to formalitatu nokahrtoschana, kas saweenotas ar ratifikazijam un jaunu walstu peeweenoschanos paktam, usdota Waschingtonas waldibai.

Pulksten 3.50 Brians usaizinaja pilnwarotos delegatus walstu alfabetiskà kahrtibà isdarit lihguma parakstischanu. Kà pirmais parakstu dewa Wahzijas ahrleetu ministrs Stresemans, tam sekoja Amerikas walstssekretars Kellogs, Franzijas ahrleetu ministrs Brians, Belgijas ahrleetu ministrs Himans, Anglijas ahrleetu wjeminístrs lords Keschendens u. t. t. Pulksten 4 zeremonija bija galâ un lihguma parakstitaji dewàs „apalâ sahlê", kur teem bija klahts tehjas galds.

Kelloga pakta teksts.

Wahzijas walsts presidents, Amerikas Saweenoto Walstu presidents, wina majestate Belgijas karalis, Franzijas republikas presidents, wina majestate Leelbritanijas, Irijas un Britanijas aisjuhru teritoriju karalis, Indijas keisars, wina majestate Italijas karalis, wina majestate Japanas keisars, Polijas republikas presidents, Tschekoslowakijas republikas presidents;

Dsili sajuhtot wineem peekrihtoscho swinigo peenahkumu attihstit zilwezes labklahjibu;

Buhdami pahrleezinati, ka ir peenahzis laiks stahtees pee atklahtas un pateesigas atteikschanàs no kara, kà no nazionalàs politikas lihdsekla, lai jau patlaban starp winu tautam pastahwoschàs meera un draudsibas atteezibas waretu tikt usturetas uz wiseem laikeem;

Ņemot tai pahrleezibâ, ka wisas pahrmainas winu sawstarpejàs atteezibàs ir janokahrto tikai ar meera lihdsekleem un ir jarealisè kahrtibâ un meerâ, un, katrai lihgumparakstitajas walstij, kura mehginàs turpmak sekmet sawu nazionalo intereschu attihstibu ar kara peeleetoschanu, ir atnemamas schi lihguma preekschrozibas un eegunwumi;

Zeredami, ka wisas pahrejàs pasaules walstis, pamudinatas no winu peemehra sekos scheem humanitareem sokeem un, peeweenojotees schim lihgumam tuhlit pehz wina spehkâ stahschanàs, sneegs ari sawàm tautam eespehju baudit schos labdaroschos notezijumus, tà apweenojot pasaules zivilisetàs tautas kopigâ atteikschanâ no kara, kà no winu nazionalàs politikas lihdsekla;

Nolehma noslehgt lihgumu un schai nolukâ ir nosihmejuschi kà winu atteezigos pilnwarotos, kuri pehz sawstarpejàs eepasihschanàs ar winu pilnwaram, kas atrastas labâ un wajadsigâ kahrtibâ, weenojàs par sekoscheem panteem:

1. pants.

Augstàs lihgumslehdsejas walstis sawu atteezigo tautu wahrdâ swinigi deklarè, ka winas nosoda kara peeleetoschanu starptautisko strihdu isschkirschanai un atteizas no wina, kà no nazionalàs politikas lihdsekla sawàs sawstarpejàs atteezibàs.

2. pants.

Augstàs lihgumslehdsejas walstis atsihst, ka wisi strihdi un konflikti, neatkarigi no winu rakstura waj izcelschanos weida, kas waretu rastees winu starpâ, naw nekad nokahrtojami waj isschkirami zitadi, kà tikai ar meera lihdsekleem.

3. pants.

Scho lihgumu ratificès eewadâ minetàs augstàs lihgumslehdsejas walstis saskanâ ar winu atteezigo satwerſmju nosazijumeem un lihgums stahsees spehkâ starp winàm, tiklihdz wisas ratifikazijas grahmatas buhs deponetas Waschingtonâ.

Schis lihgums pehz wina spehkâ stahschanàs tai kahrtibâ, kahda paredseta eepreekschejâ rindkopâ, paliks atklahts tik ilgi, zik tas israhdisees wajadsigs, lai wisas pasaules walstis tam peeweenotos. Katru ratifikazijas grahmatu par kahdas walsts peeweenoschanos daponès Waschingtonâ un nekawejoschi pehz schìs deponeschanas lihgums stahsees spehkâ starp tahdâ weidâ peeweenojuschos walsti un pahrejàm lihgumslehdsejas walstim.

Saweenoto Walstu waldibai peekritis usdewums apgahdat katru eewadâ mineto waldibu un ari katru zitu waldibu, kura peeweenosees schim lihgumam weblak. ar apleezinatu lihguma noraksiu, kà ari ar norakstem no katra ratifikazijas waj peeweenoschanàs dokumenta. Tàpat Saweenoto Walstu waldibai peekritis usdewums telegrafiski notifizet minetàs waldibas par katru ratifikazijas waj peeweenoschanàs dokumentu nekawejoschi pehz winu deponeschanas.

To apleezinot, atteezigee pilnwarotee ir parakstijuschi scho lihgumu frantschu un angìu walodàs, pee kam abeem tekstem peeschkiramo weenlihdsigs spehks, un ir tam peespeeduschi sawus sihmogus.

Isgatawots Parisê, diwdesmit septitâ augustâ tuhkstots dewini simti diwdesmit astotâ gadâ.

Rigas sinas

Dineja par godu Tschekoslowakijas pilnwarotam.

Riht ahrleetnin. A. Balodis sarihko par godu aisejoscham Tschekoslowakijas pilnwar. J. Koschekam dineju. Sestdeenas wakarâ ar kugi J. Koscheks isbrauz uz Tschekoslowakiju zaur Stetini.

Latwijas-Japanas tirdsneeziskà lihguma ratifikazijn grahmatu apmaina.

Pag. peektdeen Berlinê notika Latwijas-Japanas tirdsneeziskà lihguma ratifikazijas grahmatu apmaina. Schis lihgums parakstits jau 4. julijà 1925. g. bet galigà weidà lihdz ar papildprotokolu 7. aprilì 1927. gadâ. Saeima to ratifizeja pag. gada 3. junijà. Saskanâ ar lihgumà paredseto noteikumu, ka lihgums stahjas spehkâ pehz 10 deenam no ratifikazijas dokumentu apmainas, t. i. 3. septembri sch. g.

Dselsszelu wirswaldes finanzu direktors,

H. Maskalninsch atgreesàs wakar no atwalinajuma. Ari ekploatazijas direkzijas nodalas waditajs Reigals atgreesàs wakar no atwalinajuma. O.

Dselszelu budschetkomisija isbrauz uz Widsemi.

Schis nedelas beigàs isbrauks uz Plawinam, Wezgulbeni, Ruhjeeni un Walku dselszelu budscheta komisija ar galweno direktoru Rodi preekschgalâ. Apskatis, kahdi jaunbuhwes un remonta darbi iswedami nahkoschâ budscheta gadâ. O.

Sadragatàs lidmaschinas dalas nosuhta uz Rigu.

Wakar sadragatàs kara lidmaschinas dalas kareiwji ar automobili nogahdaja uz Zehsu staziju, no kurienes to pa dselszelu uz weenas platformas nogahdàs Rigâ. O.

Latwijâ usturas ap 100 Leetawas politisko emigrantu.

Nesen uz Latwijas - Leetawas robeschàm apzeetinaja Leetawas pahrnahzejus Alfonsu Prostakewitschu un Ludi Petraiti. Aiz pahrpratuma minetos robeschu apsardsiba ar schahweeneem eewainoja. Tee atrodas wehl slimnizâ. Pee mineteem atrada klaht eerotschus. Noskaidrots, ka wini ir politiskee emigraanti un Taurogas putscha dalibneeki. Prostakewitschs bija organisejis brunotu sazelschanos Rosanâ, par ko apzeetinats, bet no apzeetinajuma winam palaimejees isbehgt. Petraitis jau agrak bija pahrbehdsis no Leetawas Latwijâ un usturejees Rigâ ar Nansena pasi. Winsch bija dabujis sinat par Prostakewitscha laimigo isbehgschu, un tà nahkschanu uz Latwiju, kadehl eeradees uz robeschàs tam pretim un tika lihdz ar Prostakewitschu eewainots un no robeschsargeem apzeetinats. Bez abeem mineteem apzeetinateem reisê ar wineem Latwijâ pahrnahkuschi apmehram 10 zilweki, kureem pee apschaudischanàs palaimejees isbehgt. Tee wehl lihdz schim naw apzeetinati un usturas Latwijâ neleagali. Pawisam Latwijâ usturas, zik sinams, wairak kà 100 Leetawas politisko emigrantu.

Kareiwis sadurris sawu sahnzensi.

5. Zehsu kahjneeku pulka kareiwis Jekabs Saldeneeks, sanahkot strihdû ar sawu pasinu Karli Kreewinu no Awotu eelas 11, dz. 20, deht kopigas simpatijas, eedurris Kreewinam wairakas reises ar nasi wehderâ. Kreewinsch nogahdats 1. pilsehtas slimnizâ, kur wina eewainojumi atsihti par bihstameem, bet Jekabs Saldeneeks apzeetinats un nodots pulka komandeera rihzibâ.

Apawu strahdneeku prasibas nokahrtotas.

Rigas apawu peegahdataju beedribas beedru sapulze notika wakar wakarâ Lahtschplehscha eelâ 43-45, kurâ pahrrunaja turpmako beedribas darbibas gaitu. Pahrrunaja ari jautajumu, kà zihnitees pret darba dewejeemlihgumu lausejeem. Paschlaik konflikts ar weikalu ihpaschneekeem isbeigts. Wehl esot tahdi weikalneeki, kas zenschotees laust lihgumus, bet apawu peegahdataju beedriba ar tirgotaju beedribu schahdus konfliktus drihs likwidejot. Paschlaik apawu strahdneeku streiks neesot paredsams. Ms.

Ar waru uz eelas lej mutê seepju sahles.

Swehtdeenas wakarâ Anna Rumulin no Ahdminu eelas 8, dz. 10, atgreesusees no weesibam Latgales preekschpilsehtâ. Uz Dsirnawu eelas, netahlu no dselszela pahrbrauzamàs weetas peepeschi no tumsas islehkuschi un winu sagrahbuschi, ne wahrda neteikdami, diwi pilnigi sweschi wihreeschi. Weens no usbruzejeem aisschnaudsis Rumulinai kaklu un plehtis walâ muti, bet otrs no pudeles eelèjis mutê leelaku daudsumu seepju sahlu, no kuràm dalu norijusi. Pehz tam usbruzeji aisbehguschi. Rumulina nogahdata 1. pilsehtas slimnizâ. Winas dsihwibai breesmas nedraud.

Auto sabrauzis un rahwis pa semi gahjeju.

Elisabetes un Skolas eelas stuhrt weeglais auto Nr. 147 schofera Waldemara Waldmana wadibâ no Terbatas eelas 72, dz. 1, usdrahsees pilnâ gaitâ wirsù kahdam Indrikim Preedem no Wezauzes eelas 2, dz. 3. Preede nahzis pa Skolas eelu uz Elisabetes eelu un taisâ momentâ, kad winsch gribejis pahreet pahri Elisabetes eelai, winu kehris Waldmana auto, notreezis gar semi un wilzis leelaku gabalu pa eelu lihdz. Preedes galwa dausita pret bruga akmeneem, lihdz beidsot auto pahrbrauzis tam pahri, atsiahjot nelaimigo atsnim pahrpluhduschu gulot eelas puteklos. Notikuma weetâ sapulzejees leels barz sinkahrigu, kuri palihdsejuschi sadausito Preedi nogahdat 1. pilsehtas slimnizâ. Preede dabujis galwâ wairakus eewainojumus. Ari kahja stipri saspeesta un wisS kermenis smagi kontusets. Wina eewainojumus ahrsti atsinuschi par smageem.

Pee tramwaja wadeem pakahrees zilweks bez kreisàs rokas.

Aisspagahjuschâ nakti ap plkst. 2.30 10. policijas eezirknu usraugs, apstaigadams sawu rajonu, redsejis, ka uz Bauskas eelas pret namu Nr. 31 pee eelu dselszelu wada wehjâ plandàs kahds melns preekschmets. Peeejot klaht, ihstadijees, ka melnais preekschmets ir zilweka kermenis, kursch karajees pahr wadu pahrmestâ walgâ. Nelaimigais bijis apmehram 20 gadus wezs, bez kreisàs rokas, gehrbees pelekàs lauzineeku drehbès. Personibas dokumenti pee wina naw atrasti, kadehl wina wahrds naw sinams.

Modigs schihds.

Koktirgotajs Fainsteins no Marijas eelas 21a notwehrojis, ka Daugawâ pre Saku salu kaundari sistematiski jau ilgaku laiku sog wina stenzeku malku. Swehtdeenas nakti Fainsteins nogahjis Daugawas malâ un paslehpees wehrojis sawus kokus. Ihsi pehz pusnakts Daugawmalâ eeraduschees 3 wihri, kuri panehmuschi uz plezeem katrs pa blukim un nesuschi projam Maskawas eelas wirseenâ. Fainsteins teem sekodams redsejis, ka wisi trihs stenzeku sagli eegreeschas Palisadu eelâ 26 un sagtos stenzekus noleek pee pahrejeem, kuru jau bijis labs strehkis. Fainsteins sinojis, par redseto polizijâ. Stenzeku sagli apzeetinati un ir tàs paschas mahjas eemihtneeki Jasps Sergus, Pawils Sawizs un Bronislaws Pumpinsch, kuri stenzekus saguschi, lai eeguhtu naudu degwihnam. Wisi patureti apzeetinajumâ un nodoti meerteesnescha rihzibâ.

Jsrok schkuhnim pamatus.

Martinsch Andersons glabajis pa wasaru sawâ schkuhni Majoros, Jomas eelâ 6-8 daschadas mantas un pahrtikas weelas un daschas naktis pahrgulejis tur ari patrs. Kahdu nakti gulot winu no meega usmodinaja sawads trokschnis, nahkdams no schkuhņa otra gala. Winsch redsejis schkuhņa pamatâ wairakas pehdas platu zaurumu, kura wakarâ wehl nebijis. Pa zaurumu puhlejees schkuhni eelihst kahds zilweks, kursch uz Andersona kleedsenu atrahwees atpakal un aisbehdsis. Schkuhņa pamatus israzis kaundaris, gribedams tahdâ kahrtâ eekluht schkuhni un Andersonu apsagt.

Sahdsibas.

Swehtdeenas nakti sagli eelaususchees Matweja Schibajewa dsihwoklì leelâ Maskawas eelâ 263, dz. 20 un, tam mahjàs neesot, nosaguschi drehbes par 495 ls.

— Tajâ pat nakti Burchardam Dsenim, tà mahjâ, Widsemes schosejâ 29, uslausta werranda un no tureenes issogtas sudraba karotes, galdauti un leelaks daudsums trauku, kuri palikuschi nenowahkti pehz weesibam. Saudejumi pahrsneedz 120 ls.

Pehz pamatigas eedserschanas darischana teesâ.

Aleksandra Pritsneg ehdeenu weikalâ, Maskawas eelâ 197, eegahjuschi 5 jaunekli, pasuhtijuschi pusstopu un desas. Pehz pamatigas eemeschanas un uskoschanas eesahzees strihds un pehz tam lauschanàs. Gala resultatâ — Prikšne nodotz teesai par degwihna pahrdoschanu.

Teesâ leezineeku leezibas pretrunigas. Trihs noleezina, ka Prikšne pahrdewis degwihnu un alu, bet diwi — ka dselszuschi tikai twaiku. Peedselszuschees zitâ weetâ un tehjnizâ tikai eegahjuschi isahrditees.

Spreedums: P. sodit ar 50 ls, 2 nedelam zeetumâ un 750 ls patentes nodokla. Ms.

Nazionalais teatris.

Rosigi jau pehrk sesonag atklahschanas israhdes biletes. Paredsams, ka tàs jau tuwakàs deenàs buhs ispahrdotas. Kas wehlas nodroschinat labakas weetas, tam japasteidsas. Tàpat eeteizams laikus eegahdat abonementus. Tahlakàs israhdes schahdas: Swehtdeen, 2. sept., p. 2 deenâ, tautas israhdè komedija **„Arween trakat"**. P. 7,30 w., J. Raina **„Rigas Ragana"**. Pirmdeen, 3. sept., tautas israhdè komedija **„Mans mahsitajs pee bagatèem"**. Otrdeen, 4. sept., p. 7.30 w., tautas israhdè Aspasijas **„Salscha lihgawa"**. Treschdeen, 5. sept., p. 7.30 w., J. Raina **„Rigas Ragana"**. Zeturtdeen, 6. sept., p. 7.30 w., tautas israhdè „Sasa". Peektdeen, 7. sept., p. 7.30 w., pirmo reisi Bèlas Schenes komedija **„Mihlas rotala"**. Bitetes dabujamas no 10—1 un no 5—7.

Daiteg teatrs.

Otrdeen, 28. augustâ, plkst. pus 8 wak. **„Schweiks dsihwo sweiks"**. Treschdeen, 29. augustâ, plkst. pus 8 wak., tautas israhdè, komedija **„Trahskahrt miruschais Peteris"**. Zeturtdeen, 30. augustâ, plkst. pus 8 wak. tautas israhdè, komedija **„360 seewas"**. Peektdeen, 31. augustâ, plkst. pus 8 wak., **„Schweiks dsihwo sweiks"**.

Nazionalà teatra abonementi.

Lai teatra pastahwigai mahkslas publikai nodroschinatu weetas pirmisrahdès, Nazionalà teatra direkzija ari schinî sesonâ pahrdos abonementa kartes wisàm weetàm, isnemot galeriju. Paredseti diwi abonementi — weens sesonas pirmajâ, otrs — otrâ pusê. Tagad kartes eegahdstamas desmit pirmisrahdem. Nomaksat war diwàs reisès (par katràm 5 israhdem uz preekschu). Weetu zenas abonementeem naw paaugstinatas. Pirmisrahdès schogad usstahsees wairaki weesi: Lilija Schtengels, Marija Leiko, Anni Simsons, reschisors J. Guhters, Rudolfs Behrsinschs. Ja eesas zenas schats israhdès spezieli paaugstinatu, abonementeem tàs paleek nepaaugstinatas.

Abonementu kartes pahrdod katru deenu no plkst. 10—1 un no 5—7 Nazionalà teatra kasê, sahkot ar 26. augustu.

B. Muischneeka kori

war peeteikt ees jauni dseedataji(as) katru wakaru, no plkst. 8—9 lihdz 1. sept., Elisabetes eelâ Nr. 5, dz. 8. Eeeja no Ausekla eelas.

Rigas pilsehtas 16. pamatskolâ.

Dahrtas eelâ Nr. 41-a, jaunu skolenu peeteikschana sahkot ar 29. augustu plkst. 9—11 r.

Par latweeschu literaturu runàs

rakstn. Lihgotnu Jehkabs treschdeen, plkst. 9 wakarâ, LKW b-bâ, Lahtschplehscha eelâ Nr. 28/30.

Kino repertuars.

„Splendid Palace" — „Allaha dahrss", mihlas un kaislibu drama 12 dalàs ar Alisi Terri un Jwanu Petrowitschu. Latwijas kronikâ Saeimas darbiba, „Ufas" nedelas apskatâ — Igaunijas 10 g. jub. swinibas, juhras milsenu „Eiropa" un „Bremen" nolaischana uhdenî u. z. Bez tam zaitra amerikanu kom.

„Palladium" — „Kaislibu weesulis", dr. 10 dalàs ar Ramonu Nowarro un Marselimu Deif. „Uguns un schlehps" (Sarkanà nahwe), dr. 10 d. ar Brigitu Helm un Imre Radais. Diwertismentâ — tautu dseesmu teizeja Irene de Noiret, brahli Pole de Rube.

„Kapitol" — „Kalngalu swehtitee mihletaji", isziluş mahkslas filma 11 d. ar Martschellu Albani, Meri Dschonson, Paulu Wegeneri, Paulu Richteri galw. lomàs. Latw. kronika, „Gomonschurnals" ar jaunakeem deenas slateem.

„A. T." — pirmais leelakais Harrija Liedtkes grahwejs — „Draguna mihlule", ar Harriju Liedtki, Mariju Paudler galw. lomàs. Latw. kronika, Fox-schurnals, jautra amerikanu komedija.

„Astorija" — „Juhru sahnzenschi", sens. drama 14 d., ar Eleonoru Faier un Wiljamu Boidu galw. lomàs. Uz skatuwes **diwertismenta** — latw. dseed. Leepina, dejotaji un kupletisti.

Kas jauns Rigas kinoteatros.

„Splendid Palace" schonedel leela eksotiska drama 12 dalàs „Allah dahrss", pehz pasihstamà Rob. Hitschensa romana, kas israhdas ari latwju walodâ J. Wainowska tulk. „Latwju Kulturas" isdewumâ. Filmas saturs saistoschs, un papildina galweno lomu tehlotaju — Alises Terri un Jwana Petrowitscha spehle. Eksotisku filmu zeenitajeem ta war sagahdat baudijumu, jo winâ ir daudsi skaisti tukšneschu usņemumi, kà tukšnescha negaiss (samums), karawanu gahjeeni u. t. t. Tàpat ari arabu kafejnizu dsihwe tehlota loti reljefi, eepihtas ihpatnejas arabu dejas un wiss pahrejais, kas tik raksturigs scheem tukšneschu behrneem. Tikai filmas dramatiskais sareschgijums nepahrleezina: gruhti eedomatees muhsu laikos zilwekus, kuri aiz religiskeem motiweem atteiktos no gimenes laimes un kopdsihwes ar mihlotu seeweeti. Latwijas kronikâ redsam muhsu Saeimas darbibu, „Ufas" wispasaules apskatâ — Igaunijas 10 gadu jubileias swinibas un zitus interesantus deenas skatus. Bez tam wehl jautra amerikanu komedija. —rs.

Pilsehtas walde negrib schkirtees no Dr. K. Adamsona

Ko wakar lehma pilsehtas walde.

Paschwaldibas departaments peesuhtijis pilsehtas waldei rihkojumu— stahdit preekschâ apstiprinaschanai 1. pilsehtas slimnizas direktoru Dr. K. Adamsonu. Wakardeenas pilsehtas waldes sehdê, scho jautajumu wispusigi apskatot, nolehma, saskanâ ar pilsehtas juriskonsulta atsinumu, ka schahda apstiprinaschana no paschwaldibu departamenta puses pehz likuma neesot wajadsiga — pahrsuhdset paschwaldibas departamenta rihkojumu senatâ.

Nolemj nolikt wainagu uz miruschâ pilsehtas statistikàs nodalas waditaja H. Pärna kapa, kuru apbedis schodeen plkst. 5 Jahņa kapos pee Martina basnizas.

Isdod usņehmejam L. Neiburgam par 12.000 ls zentralà tirgus ehku seenu apmeschanu ar zementu. Nodod finanšu nodalas atlauksmei. Usdod tirdsneezibas nodalai **papildinat konzesiju noteikumus klubeem un bufetem ar jaunu noteikumu — ka jaeewed spez. grahmatas,** kuràs jaeeraksta eewestà weesa un wina eewedeja wahrds. Eenahzis luhgums no Latw. arodbeedribu zentralbiroja, kas luhdz pabalstu 5000 ls apmehrâ sawa juridiskà biroja paplaschinaschanai. Ari Invalidu saweenìba luhdz pilsehtas waldi peeschkart brihwu braukschanas teesibu uz pilsehtas waikonischee ari teem inwalideem, kas dsihwo ahrpus pilsehtas, kà ari wehl tahdeem, kas nesanem pensijas. Eerosinajumus isslems nahkamâ sehdê. —rs.

Sihwa kauschanàs meitu dehl

Swehtdeen Mangaku muischas dahrsâ bija sarihkoti salumswehtki. Uz swehtkeem kuplâ skaità eeraduschees jaunekli un jaunawas no Jaunzeema un Wezmihlgrahwja. Tuhlit pehz swehtku atklahschanas, sahkot musikai spehlet, bija manams, ka jaunekli itkà sadalas diwàs naidigi noskanotàs grupàs. Bija dsirdami no abàm pusem skati lamu wahrdi un peedaudsiga peedsehruscho ahleschanàs. Deenâ jauneeschi dsehra reibinoschus dsehreenus apstahdijumos, dejas laukuma tuwumâ. Tumsai metotees no apstahdijumeem atskaneja wairaki kleedseeni un skali lamu wahrdi. Apstahdijumos uz neleela laukumina atradàs apmehram 30 zilweku. Starp teem norisinajàs sihwa kauschanàs. Laukuminu par zihnas lauku bija israudsijuschàs abas naidigàs grupas, kuras kahwàs uz dsihwibu un nahwi. Pa gaisu lidoja koki un pudeles un daschu kauschlu rokàs pat bija zeeti saschnaugti, atwasti naschi. Kauschli bija sapluhduschi weenâ kopejâ masâ un wirsijàs uz dejas laukumu, isklihdinot un nodsenot no ta wisus swehtku apmekletajus un dejotajus. Policija bija pilnigi nespehjiga puhla trakoschanu eerobeschot. Tas bija tà saniknots, ka doteem brihdinajuma schahweeneem neveegreesa ne masako wehribu. Kautinsch turpinajàs ilgaku laiku, lihdz weena kauschlu grupa tika uswareta un tàs dalibneeki no dejas laukuma isdsihti ahrâ. Kruhmos waideja eewainotee, uz laukuma bija redsamas asinu pelkes. Kauschli bija Jaunzeema un Wezmihlgrahwja jauneeschi, sanibduschees Rigas jaunkundschu dehl, kuras pa wasaru dsihwo Jaunzeemâ. Notikuma weetâ eeradàs policijas papildu spehki, kureem isdewàs aisturet sekoschus kauschlus — Peteri Stubri no Wezmihlgrahwja 3. linijas 27, Arnoldu Kolbergu — Wezmihlgrahwt, Dombrowska eelâ 22, Arnoldu Podu — Wezmihlgrahwt, 3. linijâ 11, Alfredu Aschmani, — Jaunzeemâ 1. linijâ 29, Rudolfu Breedi — Kalnzeemâ, 6. linijâ 5, Oswaldu Alksniti — Jaunzeemâ, 2. linijâ 4, Alfredu Braunfeldu — Jaunzeemâ, 2. linijâ 17, Alfredu Gaili — Wezmihlgrahwt, Meldru eelâ 42, Wiktoru Dunatu — Jaunzeemâ, 3. linijâ 1, un Andreju Horowaitu — bez noteiktas dsihwes weetas. Pehdejo policija mekleja. Pee apzeetinaschanas Horowaitis usbruka wezakam kahrtibneekam Apsitim ar atwahstu nasi un gribeja to sadurt, bet Apsitim laikà isdewàs to pamanit un nasi no rokam isssit. Aisstureteem dascheem pahrsitas galwas, dascheem sadausitas sejas silos plankumos. Smagak zeetuschos winu beedri paschi nowahkuschi un nogahdajuschi droschâ weetâ.

Ari Riga uswar Leetawas meistaru 3:0 (1:0)

Wakar wakarâ ar Leetawas meistarkomandu — LFLS 3. spehlè mehrojas spehkeem Rigas spehzigakà wirsligas weeniba — Rigas futbola klubs.

Pirmâ puslaikâ spehle noriteja atklahti un tikai daschas minutes preekšch puslaika beigam Scheibels, kas schoreiz spehleja pušķreišo usbruzeju, ar tahlu schahweenu no apm. 35 mtr. atstahtuma eesita LFLS wahrtus. Leetawceschu wahrtsargam Scheibela schahweens bija pilnigi negaidits un bumba noteikti eeripoja wahrtu augschejâ stuhri. Pirmais puslaiks resultatu negrosija un tas beidsas 1:0 par labu RFK.

Uzsahkot otru puslaiku RFK straujâ usbrukumâ pahrnesa spehli pee LFLS wahrteem un Timpera zentrejumu uskehra Petersons, kursch neatturami eesita otrus wahrtus. Drihsi pehz tam LFLS usbruzeju RFK wahrtu preekšchridsineeku aissargs nogruhda un teesnesis Kreizbergs peespreeda 11 mtr. soda sitenu par labu leetawceschem, kuru tee pahrsita wahrteem augsti pahri. Drihsi pehz tam RFK pahrnesa spehli atkal leetawceschu pusê un Strasdinsch eesita treschos wahrtus. Strasdina schahweens ari bija negaidits un Abramikas nemaz nezentas to likwidet, kaut gan tas bija weegli eespehjams. Sazihtstes pehdejàs minutes spehle peenehmg atklahtu raksturu, bet leetawceschi pee resultata nespehja tikt un tà beidsas 3:0 par labu RFK.

Apzeetinats pilsehtas galwas beedrs

(„Pehdejâ Brihdî" Wentspils korespondenta telefonograma.).

Uz politiskàs pahrwaldes Jelgawas rajona preekschneeka rihkojumu peektdeenas wakarâ apzeetinats Wentspils pilsehtas galwas beedrs **Jahnis Sahlits.**

Sahlitis politiskâ sinâ peeder pee neatkarigeem sozialisteem.

Pēc īsas, grūtas ciešanas Rīgas I. pilsētas slimnīcā mūžīgā mierā aizmiga mūsu sirdsmīļā sieva, meita, māsa un svaine

Marija Jāņa m. Kroders

dz. Priede

Dārgās aizgājējas izvadīšana uz pēdējo dusu ceturtdien, 30. augustā, 2 dienā. Uz klusu pavadīšanu lūdz dziļi noskumušie

vīrs un piederīgie.

Wisaukstakâ labuma apawu krems

BONZA

Prof. P. Jurjana grahmata

Dseesmas skolam

Pilnigi pahrstrahdatâ un papildinatâ isdewumâ **nupat isnahkuši.** Grahmata 11 drukas lokschņu beesā un satura ap 200 dseesmu (150 tautas dseesmas un ap 50 wairaku autoru originalkompozizijas. Dseesmas skolam — nepereezeschama grahmata katrâ skolâ un mahjâ. Dabujama Latwijas Jaunatnes Sarkanâ Krusta birojâ, Skolas eelâ 1. Wairumâ nonemot — lehtak. Atkalpahrdewejeem rabats.

Zena Ls 2.— Zena Ls 2.—

Uz nomaksu

eerîko **elektrisko apgaismoschanu** katrâ apmehrâ elektrotechnikis **M. Lukstinsch** Terbatas eelâ 47, tahlr. 3-1-1-9-4

Dsihwokli

no 3—4 istabam **meklē** centra rajonâ, ar meeru maksat **leelaku remonta naudu.** Oferte nododamas schîs awîses kantori sem Nr 1718.

»Splendid Palace«

Šodien jauna spīdoša programa! **Tikai „Splendid Palacē".**

Latvijas republikas Saeimas darbības ainas. Filma uzņemta Saeimas prezidija uzdevumā.

Pēdējie „UFAS" nedēļas apskati. Igaunijas 10 gadu jubilejas svinības. St. Radiča apbedīšana. Prof Behuneka sagaidīšana Pragā. Republikas svētki Berlinē. Jūras milzeņu „Europa" un „Bremene" kristības un c. interes. skati.

GRANDIOZS Metro-Goldwyn mākslas uzvedums:

„Allaha dārzs" (Miesās kārdinājumi)

Mīlas un kaislības drama 12 daļās. Filma uzņemta Ziem.-Afrikā pēc pazīstamā **Rob. Hičensa** romana.

Angļu ledijas un izbēguša mūka aizraujošs mīlas romans. Cīņa starp pienākumu un kaislību Saharas tuksneša tveicē. Grēcīgas laulības un drausmīgs vīra noslēpums. Arabu kafejnīcu dzīve, tuksneša smiltis, ziedošas oazes, karavanes, Mekkas svētceļotāji, pravieši, austrumu ielu mūžīgā burzma.

Galvenās lomās: **ALISE TERRI, IVANS PETROVICS, REKSA INGRAMA** režija.

Seansu sākums pl. 6, 8 un 10.

Virs programas: **Amerikas Napoleons.** Jautra kom. 3 daļās.

Seansu sākums pl. 6, 8 un 10.

Lai sasniegtu skaistu kaklu un glītas rokas...

Visas elegantas sievietes, lai tām būtu gari, vai arī īsi mati, ir nesaprašanā, ka jopro-ām ir sastopamas dāmas, kuŗas savu matiņu vai lieko pūku iznīcināšanai pielieto bārdas nazi, kuŗš veicina cietu matiņu ātru ataugšanu, vai arī piegriežas novecojušamies un bieži pat kaitīgiem līdz kļiem.

Ar „TAKY", saka viņas, 5 minutu laikā mēs iznīcinam kaķīa, roku, kāju un citus matiņus, vai pūkas. Šīs parfimētais krems, kuŗš pielietojams tādā pat veidā, kādā tas nāk no tūbas, matu izšķīdina, tas ataug ļoti lēni un bieži pat pilnīgi izzūd. Bez tam vēl „TAKY" atstaj ādu baltu un gludu un ir pilnīgi nekaitīgs.

Kāds brīnišķīgs atklājums!

NOTA. — **„TAKY" dabūjams visos attiecīgos veikalos. Cena par tūbu Ls 4.— Ja jūs ar „TAKY" nebūsat apmierināti, tad vārēsat saņemt savu naudu atpakaļ.**

Galvenā pārstāvība:

Waldemar G. HERZBERG & Co., Rigā, Skolas ielā 14.

Mebeļu pirceju ievēribai!

Tiek dotas uz nomaksu līdz 15 mēnešiem, neieskaitot procentes

P. ALPERA veikalos

Tālr. 31997 **Kr. Barona ielā 50**
Tālr. 28251 **Terbatas ielā 40** Ģertrudes ielas st.

Sevišķi lielā izvēlē ēdam-, guļamistabas iekārtas, polster mebeles, kā zāles garnituru, turku un panel divani, kā arī kušetes; ozola un bērza skapji, kumodes, gultas, galdi, krēsli, etažeri un citas mebeles, kuras izgatavotas no vissausākā izlasīta materiala tieši no pašu darbnīcas un noliktavas

Visi pasūtījumi tiek izpildīti akurati un noteikti

K. Hartmaņa

mākslas studija Liepājā

Tālrunis 824.

Zīmēšanas un gleznošas mācības sākas elementārās un akademiskās nodaļās 10. septembrī. — Sagatavo skolniekus mākslas akademijām un skolām.

Latvju jaunatne!

Jaunībā lietderīgi pavaditas stundas bagati atmaksajas tālakā dzīvē

Iegādajaties „VADONIS FRANČU VALODA" (iznākušas I., II, un III. daļa), kas daža laba dzīvē ienesīs daudz patīkamu brīžu, jo iemācities franču valodu ir cēls mērķis un ar „Vad. fr. val." palīdzību šī mērķa sasniegšana visiem iespējama. Piepr. pie autora Rigā, Veru ielā 3, dz. 9, Valtera & Rapas u. c. grām. veikalos

---

Latweeschu ahrstu Beedribas

ſekoſchu ahrſtu adreſes:

Dr. P. Ahbels, ſeew. ſlim. un dſemd pal. peenem no 5—6 Marijas eelâ 10-a, dſ. 1, tahlr. 28545.

Dr. A. Baldinſch, ſeew. ſlim. un dſemdeſchanas palihdſîbâ, peenem no 4—5 Aſpaſijas bulw. 2, dſ. 7, tahlr. 20398. Operazijas priwatklinikâ.

Dr. J. Brants peen. weneriſkâs, ahdas un puhſchla ſlim. darbd. no p. 5—6 pehzp. Brihwibas eelâ 2., tahlr. 29028

Dr. Ed. Gudſche, Merkeļa eelâ 10, ſpez. ahdas, puhſchla un weneriſkâs ſlimibâs darbdeenâs no 10—12 un 6—7.

Dr. Alma Gulbis-Balod ſpez. eelſchkigâs ſlim. peenem no p. 11—1 un 5—7 w. Ģertrudes eelâ 40, tahlr. 26577.

Dr. Klara Hibſchman, ſeew. un behrnu ſlim. Kr. Barona eelâ 3, tahlr. 29905, peenem no 10—12 un 4—6.

Dr. Haralds Kirſchentals, ſpezial. ahdas, puhſchla un weneriſkâs ſlimibâs no 8—9 un 3—5, Wallu eelâ 20, dſ. 8 (Kalķu eelas ſtuhri), tahlr. 2-0-7-4-7.

Dr. J. Krauſkſts, ſpez. ahdas, puhſchla un wener. ſlim., no pl. 1-11—1 u. 5—7, Elizabetes eelâ 63, pretim maſ. Wehrmaņa dahrſam.

Dr. K. Mengels, ſpez. ahdas, puhſchla un neeru ſlimibâs, peen. Elizabetes eelâ 77, no 11—12 u. 5—6. Turpat klinika.

Dr. M. Meſchanz-Kronenberg, ſeew. ſlim. Elektroſaz., diatermija, kalnu ſaule no 9—10 un 5—6 Lahtſchplehſcha eelâ 50, tahlr. 28969.

Dr. Meſchzeems, peenem kirurgiſk. ſlimibâs no 8—9 un 3—4 Wilandes eelâ 13, tahlr. 31834.

Dr. W. Nolle, ſeeweeſchu ſlimib. un dſemdeſch. palihdſîbâ, Marijas eelâ Nr. 41. peenem waſarâ tikai no 9—12 Turpat priwatklinika dſemdetajâm un ſeew. kirurgiſkâs ſlimibâs; tahlr. 30742.

Dr. P. Perlbachs, aiſſpeeguna un kaķa ſlimibâs. Ģertrudes eelâ 35, runajams no 11—1 un 5—6.

Dr. K. Podinſch, peenem plauſchu un ſirds ſlimibâs, no 9—11 un 4—5 Kr Barona eelâ 36. Tai paſchâ laikâ zaurſkatiſchana ar Rentgena ſtareem Kalnu ſaule. Tahlr. 28806.

Dr. J. Sentels, weneriſkâs un ahdas ſlim., runaj. darbd. iſņemot ſeſtdeenas no 7—8 w. Brihwibas eelâ 15, dſ. 31.

Dr. med. K. Summents, ahdas, mihſalzeku un weneriſkâs ſlim., peen. no 8—11 un 4—7, Stabu eelâ 51 Mikroſkopiſka iſmeklē. Gaiſmas ſtaru kabinets. Elektroſaz. Diatermija, tahlr. 31176.

Dr. A. Schlipſna, ſpez. eelſchkigâs ſlim., peenem Ģertrudes eelâ 77, no 8—9 un 5—6, tahlrunis 2-6-0-4-9

Sazenſiba.

1928. g. 31. augustâ, pulkſten 11 Rigâ, Waldemara eelâ Nr. 10-12. dſ. 1-a, Galwenâ intendanturas pahrwalbe noturēs ſazenſîbu, kurâ iſdos peegahdot:

1) kareiwju garos ſahbakus un ſaiſchſahbakus 41.800 pahr.
2) daſchadus zitus apawus . . . . . 150 „

Peedahwajumi nodroſchinami 5% apmehrâ, ja nodroſchina ar ſkaidru naudu, tad ta eemakſajama Latwijas bankâ Galwenâs intendanturas pahrwaloes depoſitu rehkinâ D. Nr. 406, kwihte jaeeſneedſ ſazenſîbas komiſijai kopâ ar peedahwajumu.

Rakſtiſti peedahwajumi eeſneedſami ſlehgtâs aploksnēs Galwenâs intendanturas pahrwaldes mantu daļai waj ſazenſîbas komiſijai ar uſrakſtu: **„Apawu peegahdei".**

Peedahwajumos janorahda, kahdu prezi peegahdâs: eelſchſemē raſchotu waj ahrſemju.

Zena noſakama par weenu pahri franko Intendanturas galwenâ mantu noliktawa Rigâ.

Tuwaki noſazijumi Galwenâs intendanturas pahrwaldes mantu daļâ. Ls 4640.

Rigas pilſeht. atmatneeku ſkolai un technikumam

wajadſigi

1) ſkolas pahrſinis — inſcheneers ar paidagogiſtu praksi un
2) fiſikas, kimijas un architekturas paſneedſeji.

Peteikſchanâs ſkolas kanzlejâ, Gaiſina eelâ 3, lihdſ ſch. g. 7. ſeptembrim. Luhgumrakstus eeſneedſot japeeleek: 1) diploms un 2) curriculum vitae. Ls 4654.

Otrâ Rigas pilſehtas ſlimniza

iſſludina

rakſtiſku iſſoli

uſ 1928. g. 5. ſeptembri, plkſt. 12 deenâ:

uſ 2 koka galdeem zilſtoſkopijai,
13 truſchu un teku buhriſcheem no zinkoteem drahſchu pinumeem,
2 lidku neſtuwem, zinka ſkahrda uſ riteneem.

Paraugu apſkatiſchana un paſkaidrojumi 2. Rigas pilſ ſlimnizâ, Pilſonu eelâ Nr 13, ſtarp plkſt. 11—12.

Droſchibas nauda 10% no noſolîtâs ſumas.

Peeņa daſchanas terminiſch 1. oktobri 1928. g. Ls 4668

Panſija

Stalneezes atrod labu un lehtu uſņemſchanu J. S. Kr. S-bas panſijâ, Waldemara eelâ Nr. 77. Ehrtas telpas, ſkaiſts parks, klaweeres leetoſchanâ, uſ wehleſchanos ſarunas un peepalihdſîba wahzu, kreewu, angļu un franču wal. Peeņemſi J. S. K. S. internatâ, Waldemara eelâ 77, (tramw. 2) no pulkſt. 9—11; 3—4 p. p. jeb J. S. K. S-bas kanzlejâ, Antonijas eelâ 1, (no pulkſt. 10—1, un no pulkſt. 4—7).

Biroja resp. kantora telpas

5 glihti remontetas iſtabas, Merkeļa eelâ Nr. 11, dſ. 4

iſdodamas

Tuwakas ſiņas Blaumaņa eelâ 30-32, dſ. 5 no 13—17.

Kara buhwneezibas pahrwaldes

Rigas buhwju grupa

iſſludina uſ 4. ſeptembri 1928. ſch. g.

jauktu iſſoli:

1) Plkſt. 10 uſ remonta darbeem ehkâ Nr. 6, Rigâ, Zitadelē, par ſumu Ls 2 890.—.
2) Plkſt 11 uſ paleewemu iſbuhwes turpinaſchanas darbeem Zitadelē, par ſumu Ls 2 184.48.

Nomaksāt ar likumīgo ſihmognodewu, paſinojumi peedalīſchanos mutiſkâ iſſolē un rakſtiſki peedahwajumi ſlehgtâs aploksnēs ar uſrakſtu uſ kahdu iſſoli peedahwajums atteezas, eeſneedſa uſ Kara buhwneezibas pahrwaldes Rigas buhwju grupai waj iſſoles deenâ iſſoles komiſijai lihdſ 1928. g. 4. ſeptembrim atteezigai ſtundai.

Iſſoles dalibneekeem lihdſ iſſoles ſahkumam jaeeſneedz eſp. reķiſcheja droſchiba uſ 1. p. mineteem darbeem Ls 20.— un uſ 2 p — Ls 175.—.

Droſchibu tiks peenemta: a) naudâ, b) walſts waj walſts garantetos wehrtſpapiros; c) Latwijas bankas garantijas Z toda weida nodroſchinajumi netiks peenemti. Ar iſſoles, techniſkeem un lihguma noteikumeem, darba maksas aprehkineem un ſihmejumeem war eepaſihtees Kara buhwneezibas pahrwaldes Rigas buhwju grupâ, Zitadelē 24, katru darbdeenu no plkſt 9—15 (ſeſtdeenâs no plkſt. 9—15) Ls 4665.

Semkopibas ministr. semkop. departaments

1928. g. 29. aug., plkſt. 10, Kulturtechniskâs daļas telpâs, Rigâ, Dſirnawu eelâ 31, dſ. 3,

jauktâ iſſolê

iſdos maſakſolîtſchanâ ſekoſchus darbus, ſahkot ſolîſchanu no ſemak uſrahdîtâm ſumam:

1. Jelgawas apr. Schkibes pag. Auzupites reguleſchanas darbus 5940 tek. mtr. garumâ ar 31903 m³ tilpuma, nowehrtetus par Ls 20.700.—; droſch nauda Ls 1000.—.
2. Walmeeras apr. Renzenu pag. Tſchakainu mahju un walſts ſemju nowadgrahwju raſchanas darbus 1647 tek. mtr. garumâ ar 1678 m³ tilpuma, nowehrtetus par Ls 1011.—; droſch. nauda Ls 50.—.
4. Leepajas apr. Wainodes pag. Leel-Bahtes un Weldes muiſchu weŗ- un jaunſaimneezibu nowadgrahwju raſchanas darbus 5639 tek. mtr. garumâ ar 7551 m³ tilpuma, nowehrtetus par Ls 4047.—; dr. n Ls 200.—
5. Baltas apr. Mahrkalnes pag. „Leelâs Gahrſchas" nowadgrahwju raſchanas darbi 1., 2. un 3. ſiſtemam 4136 tek. mtr. garumâ ar 10230 m³ tilpuma, nowehrtetus par Ls 10034.—; droſch. nauda Ls 500.—.
5. Leepajas apr. Medſes pag. Pehrkonu un Schkehdes muiſchu weŗ- un jaunſaimneezibu un walſts ſemju nowadgrahwju raſchanas darbus 6146 tek. mtr. garumâ ar 13084 m³ tilpuma, nowehrtetus par Ls 8677.—; droſch. nauda Ls 450.—.
6. Jekabpils apr. Sezes un Sehrenes pag. Sezes un Sehrenes muiſchu jaunſaimneezibu un walſts ſemju nowadgrahwju raſchanas darbus 9401 tek. mtr. garumâ ar 15299 m³ tilpuma, nowehrtetus par Ls 7656.—; droſch. nauda Ls 400.—.
7. Bauskas apr. Stelpes pag. Miſas 3. grupas nowadgrahwju raſchanas darbus 9291 tek. mtr. garumâ ar 20968 m³ tilpumâ, nowehrtetus par Ls 10148.—; droſch. nauda Ls 500.—.
8. Leepajas apr. Kaletu pag. „Schagaru lankas" nowadgrahwju raſchanas darbus 3292 tek. mtr. garumâ, tihriſchanas darbus 12561 tek. mtr. ar kopeju kubaturu 6169 m³ un noſtiprinaſchanas darbus 400 tek. mtr., nowehrtetus kopâ par Ls 7234.—, dr. n. Ls 360.—.

Iſſolē war peedalitees mutiſki un rakſtiſki, eeſneedſot rakſtiſkus peedahwajumus likumâ par darbeem un peegahdem walſts wajadſibam p. p. 39—42 noteiktâ kahrtibâ pirms mutiſkas iſſoles ſahkſchanas.

Ar tuwakeem iſſoles un darbu iſweſchanas noſazijumeem war eepaſihtees Rigâ, Dſirnawu eelâ 31, dſ. 3. Ls 4511

Latwijas banka

iſdos ſch. g. 31. augustâ, plkſt. 11, bankas Sekretariatâ, Rigâ, Pilslaukumâ

otrreiſejâ rakſtiſkâ iſſolê

146 tuh. metru behrſa malkas peegahdi

Rakſtiſki peedahwajumi apmaksati ar ſihmognodewu ſlehgtâ aploksnê ar uſrakſtu: **„Malkas peegahde"**, eeſneedſami Latwijas bankas waldei, Rigâ, bankas telpâs, Pilslaukumâ, lihdſ ſch. g. 31. augustam, plkſt. 11.

Droſchibas nauda eemakſajama 10% par peegahdi.

Tuwakas ſiņas bankas ſaimneezibas daļâ no pulkſten 10—14.30 Ls 4527.

Weikalu un kantoru

telpas

iſnomâ jaunbuhwê pee Marijas eelas tilta (pretî Prefekt.) Tuwakas ſiņas A. Rudſît un T. Fogela kantorî, Leelâ Smilſchu eelâ Nr. 24.

Tālr. 27055 F.T.D. FOXTROTTA DEJU Tālr. 27055

Ikvakarus

kabarē un deja

piedaloties

D. Dorian | **All Melder**
O. Dolskaja | **Duet Maximof**

Popularakais ſchurnals Latwijâ

AIZKULISES

Nr. 34

iſnahzis un dabūjams wiſur:

„Uſſchauj ſtiprak, es winam tureſchu muti. Tagad naw 1917. gads. Politiku aneḱdotes: Sola wiſu, lai tikai kluſē. Balſojat wiſi par mani! Ex-ministrs glumſch kâ ſutis. Finka konkurentg. Ka es ſaudeju 5 kilogramus. Rudens medibas ſahkuſchâs. Behdigs ſeetweetes liktens. Mahlſla. Kapehz Rigas ſimf. orkeſtrs iſwairas no latwju komponiſteem? Ariſtokratu dſihwe. Prezas pa otram lahgam ar ſawu pirmo ſeetwu. Kugineeki ſchkiras. Maſtu balle Siguldâ pilî. Kahſâs eeluhgs wiſas korporazijas. Prof. Grebſde repreſentejas. Konkurſu epidemija. Augſti ſtahwoſchee lidotaji. Futbolistu banketâ. Wirsſkolotaji prezas: „Salaustas ſirdis". Pee kafijas galda. Pehta mahloņus. Sportg. Latwija uſwar, Riga ſaudē. Goda karteg un „tuwinaſchanâs tehja". Piparu pirti. „Reklama" ar ſtrahdneeku aſinim". Fotografu ſeewas pluhzas. Leeleem wihreem nedod meeru. Tuberkuloſeem naw laimes. Iſbraukums ſakumos. Sic tra[illegible] gloria mundi. Originali kino „direktori". Dirigentu Reiteri apſlauſch kolegi. Schoferi nepaſihſt Rigas geografiju. Krodſineekeem pat pluhdoš laime. Arturs Behrſinſch ka tenisiſts. Kukulu wehſtules atſlanas. Schpitſchku trazis. Direktoru wekſeli zirkulê.

Numurs maksâ 20 ſant.

Schoſ. un ſemesz. d. 3. raj. insch.

ſch. g. 31. augustâ plkſt. 10
Zehſis, L. Dahrſa eelâ 6,

iſdos jauttâ iſſolê:

1) Dſelzbetona zaurtekas buhwi b=0,80 m. Ogres pag (droſchiba Ls 140.—).
2) Gaujas tilta, uſ Wezpeebalgas-Wezdruſtu zeļa pee Jehtſchu mahjam, remontu (droſchiba Ls 220.—).
3) Dſelzbetona zaurtekas buhwi b=0,80 m. Ogres pag (droſchiba Ls 140.—).
4) Gaujas tilta wirsgrihdas atſaumoſchanu Walmeerâ (droſchiba Ls 450.—).
5) Salazgrihwas-Sonepes meſchu reſ. zeļa brugeſchanu (droſchiba Ls 230.—).
6) Gaujas tilta pee Raiſkuma konuſu noſtiprinaſchanu (droſchiba Ls 150.—).
7) Leepupes pag. meſchu reſora zeļa laboſchanu un dſelzsbetona zaurteku buhwi (droſchiba Ls 200.—).
8) Zehſu-Kaku kr. zeļa laboſchanu un dſelzsbetona zaurteku buhwi (droſchiba Ls 80.—).

Tuwakas ſiņas 3. rajona inſcheneera kanzlejâ no pulkſt. 9 lihdſ 15 Ls 4549

BRILLES

un **lornetes** lielâ izvēlē. Parliecinaties pat manām cenam.

OPTISKA SLĪPETAVA **Z. KAZAN,** Tālrunis 26409. Lāčplēša ielā 70-a

---

„VICI"
IECIENĪTAIS APAVU KRĒMS

Weetu peeprafijumi

Krahſotajs

par ſawu darbu atbildigs wajadſigs Elijas eelâ Nr. 20, peeteikt. plkſten 3 p. pusd.

Uſtiz. lauku meita

wehlas weetu. Peed. adr. Leelâ Lahtſchu eelâ 17, dſ. 13

Weetu peedahwaj.

Wajadſigi

kreetni patſtahwigi, par ſawu darbu atbildigi, **maſchinu atſlehdſneeki**

Peet. I. Latwijas motoru fabrikâ Ehkemuiſchas eelâ 9. Tornakalnâ.

Preeksch wehrpituwes Rigas tuwumâ wajadſigas

galu kehrajas.

Peeteekt ees Skahrnu eelâ 6, dſihw. 1.

Dailes Teatris

Otrdeen, 28. augustâ, p. 7.30

„Schweiks dſihwo sweiks"

Treſchdeen, 29 augustâ, p 7.30

Tautas iſrahde

Trihskahrt miruſchais Peteris

Zetturtd, 30. aug. p. puſ 8 w. tautas iſrahdê

360 ſeewas

Dseesmu deena Widrischos

Lai gan rudens wehsmas jau klautwê pee durwim, tomehr latwju dseesma wehl tik ahtri negrib apklust, ka atskan wehl ik swehtdeenas lahdâ Latwijas stuhrii. Tà swehtdeen iweenâ no muhsu attahlakeem nowadeem — Widrischos, notika 1. dseesmu deena. Widrischi atrodas klusâ Seemelwidseme̦s laikâ, kur wilzeens nepeeeet un, laikam, tik drihs ari nepeeees. Tuwakà dselszela stazija ir ap 30 klm. attahlais Intschukalns, bet no turee̦nes naw zitas satiksmes ar Widrischeem kà tikai sirgs, kuru katrreiz janolihgst, jo autobusu tur welti meklet. Atlek weenigi ap 70 klm tahlo zelu no Rigas lihdz Widrischeem nobraukt autobusâ, kas eet reisi deenâ. Tas, sewischki sestdeenâs un swehtdeenâs parasti tik pahrpildits, kas risku winâ brankt war usnemtees tikai zilweki, kam nepeezeeschama wajadsiba nokluht pee mehrka. Es, lai gan eerados jau trihs zeturtdal stundas pirms autobusa ateeschanas, wairs bileti nedabuju, bet beidsot daikà kaweere par mani apschehlojàs un eerahdija daschus kwadratzentimetrus weetas uf autobusa malas, un nopirzis bileti beidsot tomehr drihksteju braukt lihds. Pehz pahris stundu brauzeena beidsot noklutwu dseesmu swehtku weetâ, Widrischu muischâ. Pee muischas ir leelaks parks, kam lihdsigu buhs deesgan gruhti sameklet. Schini parkâ notika dseesmu swehtki. Swehtku laukums wisaptahrt simtgadeju kotu eeschogots, kas dseesmai loti isdewigi, jo dod leelisku akustiku. Tagad muischâ eerihkota 2 palahpes pamatskola un parks drusku nolaists.

Widrischos wehrojama rosiga sabeedrisklà dsihwe. To wisgaischak peerahda weetejàs laukšaimneezibas beedribas leelee panahkumi. Patreiz beedriba stahjusees pee plaschà beedribas nama zelschanas. Beedribas preekschneeks skol. R. Dahlmans ir weetejàs sabeedrisklàs dsihwes galwenais organisetajs. Winsch ir Widrischu pamatskolas pahrsinis un ruhpigi kopj ari dseesmu, kà skolâ, tà ari beedribâ, winsch noorganisejis un labi nostahdijis deesgan leelus korus, kas nehma dalibu ari Widrischu pirmâ dseesmu deenâ.

Swehtku rihkoschanu un materialo atbildibu bij uszehmuseez Widrischu laukšaimneezibas beedriba, kas ari godam weiza sawu usdewumu. Swehtkos peedalijàs Widrischu laukšaimneezibas b-bas koris — dirigents R. Dahlmans, Limbaschu šaweesigàs b-bas — dirg. P. Schwihguls, Rabes kulturas weizinaschanas b-bas — dirig. P. Schmits, „Imantas" — R. Aldinsch un Wainischu isgl. b-bas „Atmoda" — dirig. E. Kessels. Apm. 1500 dseedataji. Wirsdirigents komponists Jahnis Zihrulis. Programâ usnemti 15 latwju slauraschi: J. Reinholds „Swinat gawiku deenu", Jaš. Medinsch „Staburadsei", A. Jurjans „Ai zeemini, ai laimini", J. Zihrulis „Maldi", W. Osolinsch „Krehslâ", A. Kalninsch „Wisas manas sihlas dseesmas", K. Martinowskis „Skana mescha malinai", P. Jurjans „Aun meitina, balti kahjas", P. Lihzites „Ganinsch", E. Melngailis „Mehness staruš stihgo", J. Wihtolz „Ar kristalspodreem stareem", E. Kaschozinsch „Kà gulbji". J. Sahlits „Pee kolletaja kapa", E. Dahrsinsch „Minjona" un J. Graubinsch „Trihzej' kalni, slanej' meschi".

Beedribas preekschneeks R. Dahlmanis apsweiza swehtku weesus un ihsos wahrdos norahdija, kahdi gruhtumi bijuschi japahrwar, lai swehtkus sarihkotu, kà ari ussweh̦ra dseedataju leelo gribu un atbildibas sajuhtu. Tee darijuschi wisu to spehjuschi, lai dseesmu deena notiktu. Dseesmu deenu atklahja isgl. ministrs **prof. Tentelis**, kursch sawâ atklahschanas runâ norahdija, ka latwju dseesma ir weena no slaistakàm dseesmam. Ta dseedata weeglos un gruhtog brihschos palihdsejusi apweenotees un kopigeem spehkeem, kopigâ saskanâ weikt leelus darbus. Ta werdsibas un klauschu laiku tumsai isnesusi zauri muhsu tautas balto, dseesmoto dwehseli. Latwju dseesma ir apweenojusi latwju tautu un weduši to pretim brihwibai. Wisa muhsu walsts ir leels koris, kurâ katram eedsihwotajam ir sawa balss. Lai ari walsti nodibinatos tikpat leela sastana un lai darbus wainagotu sasneegumi, ministrs usaizina wisus tweenotees tautas luhgschanâ.

Programâ minetâ lahrtibâ kori, wirsdirigenta J. Zihruka wadibâ, sahka risinat dseesmu lamolu. Ihsti labi koreem isskaneja J. Reinholda, J. Zihruka un W. Osolina melodiskàs dseesminas. Tàpat dsihwu klausitaju peekrischanu guwa P. Jurjana, E. Melngaila un J. Graubina darbi. Gruhtibas koreem sagahdaja J. Medina, J. Sahlischa, J. Wihtola dseesmas. To atskanojumâ bij juhtama nedroschiba, te balsis nesakusa weselâ weenibâ, bet isskaneja gandrihs waj katra sawrup. Tà ari K. Kaschozina „Gulbjeem" muhsu seemelneeziskais klimats bij par stipru un „Gulbji" newareja ar pirmo paselschanos lidot, bet teem bij jasanemas pa otram lahgam — dseesma nojuka un bij jaatsahk. Widrischu pirmà dseesmu deena lai ir par paraugu tahlakam darbam, ka newar programâ usnemt dseesmas, kas koreem naw pa spehkam, bet sastahdot programu jau eepreeksch winu wadoneem janem wehrâ tà koru kwalitate, tà kwantitate. Jausswer tomehr widrischneeku labâ griba un jazer, ka turpmakà darbâ tee guhs leelakus panahkumus.

Dseesmu deenai estradi pehz sawa projekta bij zehlis students architekts R. Legsdinsch. Jaunais arch. sawu darbu bija weidojis ar teizamu gaumi un praktisku ismanu. **A. Ausinsch.**

Par ko interesejas prowinzes skolu ekskursijas Rigâ?

Pehz isglihtibas ministrijas ekskursantu biroja statistikas Rigu sch. g. pawasari ir apmeklejuschas lahdas 30 prowinzes skolas ar wairak kà 700 skoleneem. Starp ekskursanteem neleels meitenu wairakums. Rigâ wiswairak apskata Mescha un Brahlu kapus, Nazionalo operu un teatri, bet Dailes teatri masak. Musejus, starp kureem pirmo weetu eenem walsts mahkslas musejs, tad seko kara un ziti museji. Daudz apmekle ari Saeimu, Kuses schokolades fabriku u. t t. Deesgan leels skaits neaprobeschojas ar Rigas apskati, bet dodas pa Daugawu us leju un juhrmalu. ak.

Widrischu dseesmu swehtku dalibneeki-dseedataji.

Widusskolas eeswehtischana Plawinâs

notika 26. augustâ, plkst. 4 p. p. skolas telpâs, kuras bija pahrpilditas swehtku weesem. Daudseem bija japaleek ahrpuse un jaklausas pee atwehrteem logeem. Swehtki modinajuschi wispahreju interesi un sajuhsmu, ko peerahda ari walsts karogeem gresnotà pilsehta.

Mahzitajs Kraulis swehtkus sahk ar garigo aktu, aprahdidams darba leelo nosihmi. Tad runà pilsehtas domes wahrdâ Swaigsne un pilsehtas galwa Lahzits, kas atrisinaja wehsturisko kahpinajumu, neatlaidibu, kamehr pilsehta tikusi pee sawas skolas. Skolas dir. Tschabits pasino sawus nodomus skolas nahkotnê. Satiksmes ministrs Osolinsch oficiali atklahja skolu, apsweiza ministru presidenta un sawâ wahrdâ. Wisi nodseed walsts himnu. Personigi sweizinat eeraduschees isgliht. min. dir. Osolinsch, nowehledams prof. Tenteļa un sawâ wahrdâ sekmes un nazionalu garu, Latgales div. kom. Berkis, Jelgawas klasiskàs gimn. Art. Weisbergs, raksin. Prusas, J. Jaunsudrabinsch, K. Strahls, Plawinu 1. pamatsk. Preedneeks, otràs — Reekstinsch, Plawinu ebreju pamatsk. — Sandlers, Latw. kult. weiz. b-bas — O. Krolls (pasneedz glihtu grahmatu); weetejàs L. k. w. b-bas nod. un Weesigàs b-bas pahrstahwis, Kult. b-bas „Klints" — K. Lapinsch, Plawinu pag. waldes — Meschwehwers, Plawinu widussk. skolotaju wahrdâ — Upe u. z.

Telegrafiski sweizinaja: Walsts presid. G. Semgals, Saeimas — Dr. P. Kalninsch, rektors prof. Sihle, Sankewitschs, Rigas apr. walde, Walsts Jelgawas skolotaju instituts, Madonas widusskola, dir. Odinsch, skolas audseknı, dir. Kaulens, Palsmans u. z.

Pehz akta ap 100 luhgti weesi pulzejàs pee glahses tehjas, kur atskaneja runàs skolas nahkotnes isbuhwes domas, wajadsibas, wehlejumi.

Ar sewischku gandarijumu atsihmejam apstahkli, ka muhsu semê atkal atwehrta jauna mahzibas eestahde, kura pratis audsinat stiprus pilsonus zihnâ pret tumsu. O.

Lukutate

Indijas augu produkts **Lukutate asinstihrischanas un atjaunoschanas spehju dehl ir guwuse wisas pasaules eewehribu,** kati eetezama baribas weela, kura sewi satur witaminus zilweka organisma atjaunoschanai un tamdehl Lukutatei preeksch dsihwes tiguma ir leela nosihme.

Dabujami **(à Ls 4.—) apteekàs, drogu weikalos** un

F-mâ „Lukutate"

Rigâ, Brihwibas eelâ Nr. 4.

7. Signaldas kahjn. pulka komandeers pulkw. Frickans usleek pamatakmeni.

„Marss" internas weeglatletikas sazihkstes dalibneeku grupa: widû (X) Kemerals.

Sports

Leelâ tenniša turnirâ uswar A. Makfersens.

Pateizotees labam laikam turnira peezàs galwenàs sazensibàs, kur peedalas ari ahreenes spehletaji, preekschsazihkstes bija nowirsitas tiktahku, ka swehtdeen jau wareja notikt finalspehles. Kuplam skaitam publikas klahtesot tad ari no pascha rihta sahkot laukumos noriteja wiszaur saistoschas zihnas.

Rigas meistara nosaukumu kungu atklahtâ weenspehlê iszihnija wezmeistars A. Makfersens, uswarot sawu pret. berlin. Mentzeli 3:6, 6:2, 6:3, 6:4. Mentzela pilnigà un panehmeeneem bagatà spehlê, kahdu winsch rahdija eepreekschejàs deenàs uswarot igaunu meistaru Lasmu 7:5, 6:1 un ridsineeku Wuijomu 6:2, 6:3,, sahkumâ lika domat, ka pret Makfersemu zihnas isnahkums war atnest pahrsteigumu. Tomehr Makfersena meerigums un noteikliba, ar kahdu tas wisos stahwoklos masakàs pretineeka kluhdas prata ismantot sawâ labâ, ari schoreiz isschkihra zihnu. Kungu atklahtâ dubultspehlê meistara nosaukumu eeguwa. A. Makfersens — N. Kusnezows, wiszaur skaistâ spehlê uswarot Mentzeli-Wuijomu 4:6, 6:3, 7:5, 6:4.

Rigas kausa izsihnas finals, kurâ atkal sastapàs A. Makfersens ar Mentzeli, beidsàs ari ar Makfersena uswaru daudz pahrleezinoschakà resultatà 6:1, 6:1, 6:2. Pirms tam pusfinalâ Makfersens peeweiza Lasmu 7:5, 6:3,. Damu atklahtâ weenspehlê leepajneezei Krausei, kas pirms tam bija pratusi uswaret ridsineezi Braun 6:3, 6:1, igaunu meistari Hessi 4:6, 6:0, 6:2 un Rigas meistari Berent 6:1, 6:1, schoreiz wajadseja atsiht jaunàs un daudzapsoloschàs igaunietes Bagh pahrakumu, atdodot tai pirmo weetu ar resultatu 0:6, 6:0 un 4:6. Pirms tam Bagh ar 6:1, 6:3 triumpseja pahr otru leepajn. Christiani un deenu eepreekseh uswareja leetuweeti Schtukauskaiti 6:3,6:0. Jauktâ dubultspehlê igaunu pahrim Hesse-Lasns, kam zeturtdalfinalâ nahzàs spehlet pret „latvejeem" Berg-Hiobu un tàpat pusfinalâ pret Bagh-Lohku, peewiezot tos pirmâ gadijumâ 6:1, 6:3 un otrâ 6:3, 6:1, finalâ bija jaspehlê pret A. Makfersenu ar kundsi. Eepreekschejàs spehlês nogurdinatais Makfersens weens nespehja pretotees wiszaur labi spehlejoscheem diweem pretineekeem, jo wina otrà puse bija wairak kà wahja partnere, un tamdehl ari te igauni guwa uswaru ar 3:6, 6:3, 6:3.

Turnira galwenàs konkurenzes ar to beigušchàs. Ar wakardeenu sahkàs sazensibas A un B klasei ar un bez handikapa kungeem un damam, kur dalibu nem ari daudzi Rigas tenniša kluba un Latwijas sporta beedribas spehletaji. Spehles noteek ikdeenas no plkst. 4.

Bogolubows uswar Kisingenas turnirâ.

Pehdejâ (11.) lahrtâ Kisingenas schacha meistarturnirâ Jets uswareja Miseju, Rubinschteins — Marschalu un Nimzowitschs — Schpilmani. Bogolubows ar Eiwi, Kapablanka ar Reti un Taraschs ar Tartakoweru spehli beiguschi neisschkirti. Turnirs beidsees un tajâ **uswareja Bogolubows** ar 8 p., Kapablanka — 7, Eiwe un Rubinschteins — 6,5, Nimzowitschs — 6, Reti — 5,5, Marschals, Jets un Tartakowers — 5, Schpilmans — 4,5, Taraschs — 4 un Mises — 3 p.

Jelgawneeki Weinbaums un Jakimowitschs usstahda jaunus rekordus peldeschanâ.

Swehtdeen Jelgawâ turpinajàs Latwijas meistarsazihkstes peldeschanâ, kurâs A. Weinbaums usstahdija jaunu Latwijas rekordu 1.500 mtr. peldeschanâ brihwâ stilâ, bet Jakimowitschs jaunu rekordu 100 mtr. peldeschanâ brihwâ stilâ.

Pehdejee oficialee futbola resultati.

„A" klases meistarturnirâ un „Pehdejâ Brihdi" kausa izsihnâ Makkabi uswareja Strasdumuischu 6 : 3 (2 : 1).

Reserwes klasê Unions uswareja Riga Wanderers 3 : 0 (1 : 0) un Amateers ar Strasdumuischu beidsa neisschkirti — 2 : 2. Draudsibas spehlê Hakoah peeweiza JMS ar 6 : 2 (3 : 1).

Schpdeen ASK — JMS.

Schowakar JMS laukumâ noritès weena no wissaistoschakàm „A" klases meistarturnira un „Pehdejâ Brihdi" kausa izsihnas futbola spehlem. Sastapsees JMS un ASK komandas. Sahkums taisni plkst. 18.

„Amateers" uswar LFLS 3 : 0 (2 : 0).

Otrâ spehlê ar Leetawas meistarkomandu LFLS muhsu wirsligas weeniba — „Amateers" peeweiza to pahrleezinoschi ar 3 : 0.

LFLS tàpat kà deenu eepreekseh rahdija labu sapehli, apmeerinoschu kombinaziju, bet tikai winas usbruzeji, nonahkdami pretineeka wahrtu tuwumâ, nemahzeja peeteekoschi ahtri orientetees, lai panahktu gala resultatu. „Amateers" usrahdija energisku spehli, kurâ resultati ari neispalika.

Pirmo resultatu „Amateers" eeguwa sazihkstes 1. minutê, kad ussahkot spehli „Amateera" zentra usbruzejs Bolschakows weiklâ solo israhweenâ eesita bumbu leetaweeschu tihklâ. Pirmâ puslaika widû weens no LFLS aissargeem tik neisdewigi atsita bumbu, ka ta isskrehjuscham wahrtsargam pahreet galwai pahri un ar scho „paschnahwibu" leetaweeschi saudeja otrus wahrtus.

Otrâ puslaikâ spehle bija loti strauja un LFLS peelika wisu energiju, lai stahwokli islihdsinatu. Amateera labâ aissardsiba nedewa eespehju LFLS scho nodomu realiset un tee wisu laiku pee resultata netika. Tikai daschas minutes preekseh spehles beigam „Amateers" atkal ar Bolschakowa siteenu eeguwa treschos wahrtus, tahdâ lahrtâ spihdoschi rewanschedamees par pawasari neisschkirti nospehleto sazihksti.

„Olimpija" uswar RFK 1 : 0 (0 : 0).

Latwijas futbola meistarturnira otrâ rinka sazihkste Leepajâ starp meistarkomandu „Olimpija" un RFK, labam laikam pastahwot, swehtdeen bija pulzejusi reti leelu skaititaju daudzumu. Sazihkstê nostatijàs wairak kà 2.000 sirdsdegu.

Abas komandas zihnijàs sihwi un pirmâ puslaikâ resultats ispalika. Otrais puslaiks noriteja leelakâ straujumâ un neleelâ pahrswarâ bija „Olimpija". Tikai 9 min. preekseh spehles beigam „Olimpijas" malejam usbruzejam Blumentalam ar skaistu israhweenu isdewàs tikt pee RFK wahrteem un ar spehzigu schahweenu eewadit bumbu RFK tihklâ. Tahlakâ spehle resultatu negrosija un „Olimpija" atsiahja laukumu kà uswaretaja ar 1 : 0. Ar scho uswaru leekas, kà ari schogad meistara tituli futbolâ eeguhs „Olimpija".

Wairaki jauni Latwijas rekordi Leepajâ.

Swehtdeen Leepajâ atklahja sporta propagandas nedeku, kura turpinajees lihdz 2. septembrim. Atklahschanas gahjeenâ nehma dalibu wisas Leepajas sporta organisazijas. Pehz tam notikuschàs sazihkstes starp zitu tika usstahditi wairaki jauni Latwijas rekordi.

Tà, 3.000 mtr. strehjeenâ Petkewitschs distanzi nobeidsa jauna Latwijas rekorda laikâ — 8 min. 58,4 sek. Wezais rekords — 9 min. 3 sek. ari peedereja Petkewitscham.

Ari E. Karlsone lodes gruhschanâ seeweetem sasneedsa rekorda gruhdeenu — 10,32 mtr.

Leelu interesi issauza 25 klm. eelu strehjeens, kurâ starteja ari Bukass un Motmillers. No sahkuma Bukass apdsina Motmilleri par 200 mtr., bet pehz tam Motmillers apdsina Bukasu. Kad Motmillers pirmais sasneedsa mehrki, Bukass winam palika eepakal wairak kà 2 klm. Ari Motmillers schajà distanzê usstahdija jaunu Latwijas rekordu — 1 st. 35 min. 33,7 sek.

Pahrejo sazihkschu resultati: 100 mtr. swihreeschem: 1) Rudsits — 11,3 sek., 2) Eglits, 3) Wegailis. 400 mtr.: 1) Musis, atkahrtotà rekorda laikâ — 518 sek., 2) Marwê. 3.000 mtr.: 1) St. Petkewitschs — 8 min. 58,4 sek. (jauns Latwijas rekords), 2) Puke — 9 min. 35 sek. 300: mtr. barjerstrehjeenâ: 1) Marwê — 49,5 sek. (jauns rekords), 2) Petrowskis. Tahllehkschanâ: 1) Rudsits — 6,73 mtr., 2) Bergs — 6,42 mtr., 3) Sakewizs. Kahrtslehkschanâ: 1) Bergs — 3,33 mtr., 2) Saks. Disla meschanâ: 1) Rosenbergs — 40,26 mtr., 2) Jaunsems, 3) Eglits. Schkehpa meschanâ: 1) Jurgis — 57,54 mtr. (jauns Latwijas rekords), 2) Saks, 3) Malkolms. 3×1.500 mtr. stafetê: 1) „Olimpija", 2) ASK. 25 klm. strehjeenâ: 1) Motmillers — 1 st. 35 min. 33,7 sek., 2) Bukass — 1 st. 44 min. 30 sek., 3) Kruhminsch.

60 mtr. strehjeenâ seeweetem jaunu rekordu usstahdija Dautscha ar 7,9 sek., 2) Karlsone, 3) Smurge. Lodes gruhschanâ: 1) Karlsone — 10,32 mtr., 2) Dautscha, 3) Hmisowskaja. Tahllehkschanâ: 1) Hmisowskaja — 4,85,5 mtr. 2) Dautscha, 3) Karlsone. Disla meschanâ: 1) Karlsone — 30,54 mtr., 2) Lukstina, 3) Swejneek. Augstlehkschanâ: 1) Hmisowskaja — 1,41 mtr., 2) Smurge, 3) Kruhmina.

Jauns Latwijas rekords ritenbraukschanâ.

Ritenbraukschanas sazihkstes 100 klm. schosejas brauzeenâ nehma dalibu 11 muhsu labakee ritenbrauzeji. Sazihkstes noriteja Widsemes schosejâ. Pirmais 100 klm. weiza Popows — 3 st. 13 min. 27 sek., reisâ ar to usstahdidams schajâ distanzê jaunu Latwijas rekordu. A. Erdmans, kursch peenahza tikai 16 wehlak par Popowu, tika no teesneschem diskwalifizets.

Reisâ ar ritenbraukschanas sazihkstem sporta beedribas „Marss" laukumâ noriteja sazihkstes weeglatletikâ, kuras deva schahdus resultatus: 60 mtr.: 1) Gedwillo — 7,7 sek., 2) Grebsde, 3) Petersons. 1.500 mtr.: 1) Gedwillo — 18,7 sek., 2) Petersons, 3) Grebsde. 5.000 mtr.: 1) Eschinsch — 17 mi. 49 sek. Augstlehkschanâ: 1) Petersons — 1,60 mtr., 2) Reekstinsch, 3) Eglits. Tahllehkschanâ: 1) Grebsde — 6,50 mtr., 2) Petersons, 3) Eglits. Lodes gruhschanâ: 1) Jordans — 11,69 mtr., 2) Kikutz, 3) Eglits. Schkehpa meschanâ: 1) Kikutz — 48,90 mtr., 2) Grebsde, 3) Gedwillo. Disla meschanâ: 1) Jordans — 43.91 mtr., 2) Eglits, 3) Brugis.

„Textil" ugunsdsehseju beedribas 27 gad. swehtku manewru dalibneeki.
Sehd widû Latw. ugunsdsehseju saweenibas preekschneeks G. Rudsits (1), Rigas brandma jors A. Kesners (2) un „Textil" ugunsdsehseju beedribas preekschneeks Stolde (3).

Atbildigais redaktors: Pawils Rosits. Eespeests Akz. Sab. „Riti" spestuwê, Rigâ, Dsirnawu eelâ Nr. 57. Isdewejs: Akziju Sabeedriba „Brihdis".